

MERCI
LA VAPE

Biała księga na rzecz prospołecznej polityki w zakresie wapowania

MERCI LA VAPE

Biała księga na rzecz prospołecznej polityki w zakresie wapowania

Maj 2024 r.

Finansowanie społecznościowe

Druk i dystrybucja publikacji MERCI LA VAPE były możliwe dzięki finansowaniu społecznościowemu. Stowarzyszenia AIDUCE, SOVAPE, LA VAPE DU CŒUR i FIVAPE pragną serdecznie podziękować współautorom za ich zaangażowanie, wsparcie i zaufanie. Szczególne podziękowania kierowane są do następujących osób:

ADLER Marion, AMBROSINO Jeremy, ARMAND Ghyslain, AUBERT Patricia, AUBERT Veronique, AUJARD Frédéric, BAMBERGER Claude, BARJOT Rodolphe, BARROUX Didier, BEUREY Simon, BÉZIAU Sébastien, BIGORRE Stephanie, BONDATY Christophe, BOUCHON Alexandre, BROSE Pascal, BRUNEL Pauline, BRUNO Derouane, BUTTIER Jason, CADOSCH Matthieu, CÉLÉANE Julie, CHAMBIOT-CLERC Amandine, CHAUVEAU Yannick, CHEVALET Christophe, COGLITORE Maxime, CONSTANTINESCO Roger, COQUIN Philippe, CORBINEAU Cécile, CORDIER Nathalie, CORNEC Thomas, COUDERC Guilhem, COUÉNON Stéphane, COUTERON Jean-Pierre, CUISSET Vincent, DABROWSKI Maxence, DAMLAMIAN Sonia, DELARUE Jean-Marie, DELARUE Vanessa, DEMOUSSEAU Deborah, DEROEUX Pascal, DIEFENTHAL Pierre, OPPELT Elie, DOUARD Hervé, DUBOIS COLINEAU Agnès, DUBOS ARVIS Catherine, DUCOUSSO Thierry, DUNAND Nathalie, DURAND Benoit, ELOÏC Mounah, ENAULT Florine, EPITAUX Marc-Olivier, FERRO-COLLADOS Marie-Josée, FEYEU Sylvain, FILATRIAU Sylvain, GACHET Catherine, GAILLARD Bruno, GALLOT Erik, GODUNSKY Jean-Paul, GOLINVAUX Benjamin, GOMBEER Patrick, GRUNBERG Philippe, GUIGNER Sébastien, GUIGNOLET Olivier, GUIMBAUD Nelly, GUYOT Éric, HEKPAZO

Agnès, HERNANDEZ Stéphanie, JAME Philippe, JOUANY Arnaud, KHOUANE Fabrice, KLEIN Romain, LANGEVIN Cantelle, LE CORRE Pierre, LE DÉROFF Angélique, LÊ Jonathan, LEBAILLY Yannick, LEFEBVRE Frédéric, LEROUX Raynald, LIENARD Marion, LORCY Jean, LOUIS Thibault, MALICET François, MARCHAND Guillaume, MARTINEZ Stéphane, MEHTELLI Wajdi, MEUNIER Kévin, MEZGUINI Michael, MICHEAU Titan, MICHEL Nicolas, MIGNOLET Bruno, MOIROUD Jean, MUTEAU Nathalie, NALEWAJEK Erwan, NÉGRO Maxime, PAIRAUD Charly, PAPELIER Laurent, PAYS Mickaël, PELE Thierry, POIRSON Philippe, PREMK Laurent, PRESLES Philippe, QUERE Joseph, REINE-PRUDENT Sylvaine, REMO Jeremy, RINALDI Frédéric, RODRIGUEZ Alex, RODRIGUEZ Lilly, ROGEBOSZ Nathalie, ROUCH Florence, SABATIER Franck, SAINT-GERAND Frédéric, SANCHEZ Yannick, SEIGNEUR Yves, SELLIER Julien, SERVET Alistair, SIEMBAL Fabien, SIMONTS Bertrand, STEINES Édouard, STRAUB Patricia, SULIC Cécilia, SZELE Thomas, ALLAIRE Thierry, THOMAS Guillaume, TOUSSAINT Pierre, TROHEL Hubert, TRUCHY Xavier, VALENTIN Marie France, Paulo MINEAU, VERDOT Eric, VERPILLOT Denis, WILPOTTE Yann.

Wersja cyfrowa

Publikacja MERCI LA VAPE jest dostępna w formacie .pdf do bezpłatnego pobrania pod następującym adresem: www.iurls.net/mercilavape

Numer ISBN 979-10-415-5235-1
Depozyt obowiązkowy: wrzesień 2024 r.
© AdobeStock, Freepik

Spis treści

Wstęp	9
Prezentacja stowarzyszeń, za których sprawą powstała publikacja Merci la vape	10
Treść petycji Merci la vape	12
Kontekst: Blisko 100 000 waperów mówi „nie” zasłonie dymnej i dyskryminacji	14
Smutny obraz walki z paleniem tytoniu we Francji	14
Biorąc wapowanie na cel, Francja staje się faktycznym sojusznikiem branży tytoniowej	16
Kampania Merci la vape: najszerzej zakrojona ankieta dotycząca wapowania we Francji	23
Część 1. Stop dezinformacji: wapowanie ratuje życie!	27
Prawda nr 1: Wapowanie cieszy się szerokim poparciem	28
Wiele autorytetów i pracowników służby zdrowia zaleca wapowanie	29
Dowody naukowe w przeważającej mierze przemawiają na korzyść wapowania	30
Użytkownicy i pracownicy służby zdrowia potrzebujący zrównoważonych informacji	31
Jak powstało błędne przekonanie, że „skoro mówi to WHO, to musi to być prawda”	34
Prawda nr 2: Wapowanie jako droga wyjścia z nałogu palenia	35
Naukowcy, pracownicy służby zdrowia i waperzy są zgodni: wapowanie ratuje życie	36
Popularność wapowania w dużej mierze opiera się na różnorodności aromatów	37
Łączenie palenia z wapowaniem – krok ku rzuceniu nałogu	39
Prawda nr 3: Wapowanie nie otwiera drogi do palenia	42

Wapowanie nie jest furtką do palenia: mit efektu „bramy”	
Wapowanie pomaga odciągnąć młodych ludzi od palenia	44
Prawda nr 4: Wapowanie to odpowiedzialna branża	48
Wapowanie jest z natury mało ryzykowne	49
Produkcja i marketing produktów do wapowania są objęte ramami regulacyjnymi	50
Wapowanie przynosi korzyści w szczególności osobom w trudnej sytuacji	52
Część 2. Zalecenia dotyczące prospołecznej polityki w zakresie wapowania	57
Priorytet 1. Bezstronne informowanie użytkowników	58
1.1. Informowanie o zagrożeniach związanych z wapowaniem	58
1.2. Informowanie o różnicach między produktami alternatywnymi dla papierosów	59
1.3. Informowanie o możliwościach i warunkach rzucenia palenia	59
1.4. Wskazywanie źródeł informacji	59
1.5. Kary za wprowadzanie w błąd	60
Priorytet 2. Szkolenie wszystkich specjalistów	60
2.1. Szkolenie pracowników służby zdrowia i innych specjalistów zaangażowanych w walkę z paleniem tytoniu	61
2.2. Szkolenie specjalistów z sektora wapowania	61
Priorytet 3. Zwiększanie efektywności usuwania szkód	62
3.1. Utrzymanie przystępności cenowej	62
3.2. Utrzymanie bogactwa aromatów	62
3.3. Dostęp do wapowania nie tylko w celach „lecniczych”	63
3.4. Zwiększenie realnej dostępności	63
Priorytet 4. Poszerzanie wiedzy w sposób rzetelny	64

4.1. Zachęcanie do badań publicznych	64
4.2. Wspieranie partnerstw publiczno-prywatnych	64
4.3. Uwzględnienie danych naukowych	65
Priorytet 5. Właściwy nadzór nad sektorem	65
5.1. Zapewnienie racjonalnych regulacji na wszystkich poziomach	66
5.2. Dostosowywanie przepisów do zmian w praktykach i produktach	66
5.3. Zagwarantowanie bezpieczeństwa prawnego i ekonomicznego francuskiego przemysłu	67
Priorytet 6. Zaangażowanie wszystkich istotnych stron	68
6.1. Wyraźne odróżnienie branży wapowania od branży tytoniowej	68
6.2. Zróżnicowanie podmiotów uczestniczących w walce z paleniem tytoniu	69
6.3. Wymiar lokalny możliwości oferowanych przez wapowanie	70
Wnioski: Wapowanie wyjątkową szansą dla Francji	71
Załącznik: Podsumowanie ankiety Merci la vape	72

Wstęp

W dniu 31 maja 2023 r., który jest Światowym Dniem Bez Tytoniu, cztery wiodące francuskie stowarzyszenia zajmujące się wapowaniem połączyły siły, aby dać początek Merci la Vape, kampanii mającej na celu zwiększenie widoczności wapowania na forum publicznym.

Rok później petycję, w której domagano się zakończenia niesłusznych ataków na wapowanie, poparło prawie 100 000 obywateli, pomimo bardzo niewielkiego rozgłosu ze względu na ramy prawne, które drastycznie ograniczają możliwości komunikacji przedstawiającej wapowanie w korzystnym świetle.

Spośród tej liczby 40 000 osób udzieliło odpowiedzi na badanie jakościowe, które przerwano we wrześniu 2023 r., aby rozpowszechnić jego wyniki podczas Miesiąca bez tytoniu w 2023 r. (zob. załączniki).

Niniejsza biała księga powstała na podstawie wyników petycji i badania, a jej celem jest przedstawienie proponowanej polityki w interesie publicznym dotyczącej wapowania.

Prezentacja stowarzyszeń, za których sprawą powstała publikacja Merci la vape

AIDUCE

Misją AIDUCE jest reprezentowanie i obrona konsumentów waporyzatorów osobistych, bardziej znanych jako papierosy elektroniczne. Organizacja wspiera różnorodność tych produktów i ich potencjał rozwoju, promuje ich swobodne i odpowiedzialne użytkowanie oraz współpracuje z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami normalizacyjnymi, aby zapewnić konsumentom wybór bezpiecznych produktów. www.aiduce.org

SOVAPE

Stowarzyszenie SOVAPE jest zaangażowane w promowanie redukcji szkód i zagrożeń związanych z paleniem. Jego misją jest monitorowanie informacji, polityki zdrowia publicznego i publikacji naukowych. www.sovape.fr

LA VAPE DU CŒUR

La Vape Du Cœur, stowarzyszenie non-profit zgodnie z ustawą z 1901 r., uznane za organizację pożytku publicznego, aktywnie działa na rzecz redukcji szkód związanych z paleniem tytoniu. Celem organizacji jest pomoc osobom dorosłym znajdującym się w trudnej sytuacji poprzez rozdawanie darmowych produktów do wapowania (waporyzatory, e-liquidy i akcesoria). La Vape Du Cœur współpracuje na co dzień z ponad 200 placówkami służby zdrowia. www.lavapeducoeur.fr

FIVAPE

Interprofessionnelle de la Vape (FIVAPE) zrzesza wszystkich graczy w branży wapowania we Francji, od producentów po dystrybutorów. 800 członków federacji nie ma żadnych powiązań z przemysłem tytoniowym (jest to zobowiązanie statutowe) i odpowiada za 70% działalności tego sektora we Francji: jest to organizacja specjalizująca się w redukcji szkód i jeden z wiodących francuskich graczy zajmujących się zdrowiem publicznym w tej dziedzinie.

www.fivape.org

Treść petycji Merci la vape

Jestem jedną z milionów osób, którym wapowanie pomaga zrezygnować z tytoniu.

Chcę bronić tego, co czyni wapowanie najskuteczniejszą formą pomocy: różnorodności aromatów, przystępnych cen i obiektywnych informacji na temat redukcji szkód.

NIE dla zakazu aromatów

Skazanie byłych palaczy wyłącznie na smak tytoniu jest absurdalne – to właśnie różnorodność smaków ułatwia rzucenie palenia. Dowód: 95% waperów używa co najmniej jednego innego aromatu.

Aromaty powinny pozostać dostępne w regulowanych i kontrolowanych ramach. Produkcja i sprzedaż e-liquidów przez profesjonalistów zapewnia najlepsze gwarancje kontroli bezpieczeństwa użytkowników.

NIE dla podatku

Pobieranie zawyżonych opłat za urządzenie, które pomaga ludziom rzucić palenie, jest krzywdzące.

Ani substytuty nikotyny, ani leki, ani hipnoza, ani aurikuloterapia, ani metody znachorskie nie są obciążone wysokimi narzutami.

Podatki nie powinny stanowić bariery dla wapowania. Należy obniżyć podatek VAT związany z wapowaniem do 5,5%, podobnie jak w przypadku substytutów nikotyny. Ułatwiłoby to dostęp do tego rozwiązania dla grup znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, które są zarazem najbardziej dotknięte problemem palenia.

STOP oczernianiu

8 na 10 Francuzów nie wie, że wapowanie jest znacznie mniej ryzykowne niż palenie papierosów. Ta sprzeczna z wiedzą naukową opinia utrzymuje palaczy w ich nałogu. Należy położyć kres oczernianiu. Zniechęca ono waperów i palaczy, którzy dzięki e-papierosom mogliby rzucić nałóg palenia.

STOP dezinformacji

Społeczeństwo ma prawo do uczciwych, jasnych i rzetelnych informacji na temat wapowania. Wdrażanie pragmatycznej polityki zdrowia publicznego ukierunkowanej na zwalczanie palenia tytoniu idzie w parze z odpowiedzialnym informowaniem.

W obliczu powszechności palenia tytoniu, które co roku we Francji zabija przedwcześnie 75 000 osób, wapowanie nie jest problemem, lecz rozwiązaniem.

Każdy powinien mieć swobodę wyboru własnego sposobu rzucenia palenia, a jeśli tego chce, powinien mieć możliwość wapowania bez przeszkód.

Sprzeciwiam się likwidacji aromatów, sprzeciwiam się podatkom i domagam się położenia kresu oczernianiu i dezinformacji na temat wapowania.

Wapowanie mi pomaga, merci la vape!

Kontekst: Blisko 100 000 waperów mówi „nie” zasłonie dymnej i dyskryminacji

Dostępne są rozwiązania problemu palenia. Wapowanie jest jednym z nich. Jest to rozwiązanie, które wybrały miliony Francuzek i Francuzów ¹i które z całego serca popierają zarówno oni, jak i pracownicy służby zdrowia. Niestety Francja nie korzysta ze wszystkich możliwości, jakie otwiera przed nią wapowanie. Wręcz przeciwnie, na wapowanie spadają coraz większe gromy, które

¹ Według badania Barometr Santé publique France w 2022 r. 7,3% osób dorosłych we Francji było czynnymi waperami – jest to prawie 3,5 mln osób. Spośród tej liczby 43% – 3,1% populacji, tj. 1,5 mln osób – rzuciło już palenie, 14% paliło okazjonalnie, a 41% wapowało i paliło codziennie. Poza czynnymi waperami, 2,1% dorosłej populacji, czyli ponad milion osób, rzuciło palenie i zaprzestało wapowania. Ogółem we Francji dzięki wapowaniu ponad 2,5 miliona osób rzuciło palenie. Santé publique France, cotygodniowy biuletyn epidemiologiczny (BEH), 31 maja 2023 r., nr 9–10. <https://www.santepubliquefrance.fr/determinants-de-sante/tabac/documents/magazines-revues/bulletinepidemiologie-hebdomadaire-31-mai-2023-p-9-10-journee-mondiale-sans-tabac-31-mai-2023> https://e-cigconference-2022.com/wp-content/uploads/2023/02/Anne-pasquereau-Prevalences_e cig_2021_CongresINCa_v5_EN_compressed.pdf

podważają skuteczność tego bezprecedensowo skutecznego rozwiązania – i to w czasie, gdy Francja usiłuje ograniczyć palenie tytoniu.

Smutny obraz walki z paleniem tytoniu we Francji

Francja osiąga pod tym względem jeden z najgorszych wyników na świecie.

Po dziesięcioleciach wysiłków na rzecz walki z paleniem tytoniu, znacznym finansowaniu ze środków publicznych i wdrożeniu szerokiej gamy rozwiązań regulacyjnych, podatkowych i opartych na zachętach, palenie tytoniu pozostaje główną przyczyną możliwych do uniknięcia zgonów. Według Santé publique France, każdego dnia ponad dwustu Francuzów umiera z powodu palenia tytoniu, a 75 000 umiera każdego roku². Setki tysięcy osób cierpi na związane z paleniem choroby. Przy bardzo wysokim wskaźniku palenia, który od 2000 r. pozostaje praktycznie niezmieniony, wyniki w walce z paleniem we Francji są katastrofalne. Fakty są takie, że Francuzi palą znacznie więcej niż większość ludzi w porównywalnych krajach, jak niedawno podkreśliło Biuro Parlamentarne ds. Oceny Wyborów Naukowych i Technologicznych (OPECST)³. Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) odsetek palaczy wśród osób powyżej 15 roku życia we Francji wynosi blisko 33%. Jest to wartość niemal o 40% wyższa niż średnia dla krajów należących do Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD)⁴. W ramach nowego programu krajowego na rzecz ograniczenia następstw używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (PNLT 2023–2027) skorygowano dół cel zmniejszenia rozpowszechnienia palenia tytoniu określony w poprzednim programie PNL, co jest niczym innym, jak przyznaniem się do porażki. Zwycięstwo w walce z tytoniem nie jest jednak niemożliwe. Najnowsze dane krajowego urzędu statystycznego wskazują, że w 2022 r. odsetek palaczy w Wielkiej Brytanii

² Santé publique France, BEH, 31 maja 2023 r., op. cit.

³ Biuro Parlamentarne ds. Oceny Wyborów Naukowych i Technologicznych (OPECST), „Nouveaux produits du tabac ou à base de nicotine: lever l'écran de fumée” [Nowe wyroby tytoniowe i nikotynowe: uchylenie zasłony dymnej], *Les notes scientifiques de l'Office*, wrzesień 2023 r.

<https://www.senat.fr/rap/r22-931/r22-9311.pdf>

⁴

https://www.lemonde.fr/idees/article/2023/11/26/les-francais-fument-bien-plus-que-leurs-voisins-memes-le-prix-d-e-leurs-cigarettes-est-jusqu-a-deux-fois-plus-onereux_6202449_3232.html

spadł do poziomu poniżej 13%. W 2000 r. odsetek ten wynosił prawie 40%. W okresie ostatnich dwudziestu lat wielu innym krajom udało się znacznie ograniczyć rozpowszechnienie palenia. Według danych WHO do czołówki należą w tym względzie Szwecja, Nowa Zelandia i Norwegia, a także Wielka Brytania. We wszystkich tych krajach udało się ograniczyć palenie o ponad 50%⁵. Z poziomem palenia uporczywie pozostającym na bardzo wysokim poziomie, Francja jest wyjątkiem i jednym z najgorszych przykładów na świecie.

Biorąc wapowanie na cel, Francja staje się faktycznym sojusznikiem branży tytoniowej

W wielu krajach zachęca się do wapowania i przynosi to dobre wyniki.

W porównaniu z krajami, które odniosły największe sukcesy w ograniczaniu rozpowszechnienia palenia, Francja przyjęła diametralnie odmienną politykę dotyczącą wapowania. W Wielkiej Brytanii, podobnie jak w innych krajach z dobrymi wynikami, wapowanie jest promowane w ramach polityki antynikotynowej za pośrednictwem różnych środków, od reklam telewizyjnych po bezpłatną dystrybucję sprzętu do wapowania wśród palaczy. We Francji wapowanie jest co najwyżej nieśmiało wzmiankowane w polityce antynikotynowej, a w najgorszym przypadku władze publicznie do niego zniechęcają. Nic więc dziwnego, że w badaniu Merci la Vape możemy przeczytać, że byli palacze, którzy ograniczyli palenie dzięki wapowaniu, uważają, że żaden z instytucjonalnych środków nie pomógł im rzucić palenia: linia informacyjna dla palaczy była przydatna tylko dla 0,83% z nich, a kampania Miesiąc bez tytoniu dla 1,5%. Choć wiemy, że za korelacją nie zawsze stoi związek przyczynowo-skutkowy, to jednak należy stwierdzić, że skala rozbieżności między wynikami osiągniętymi w Wielkiej Brytanii, Nowej Zelandii, Norwegii, Szwecji i innych krajach w walce z paleniem tytoniu a wynikami uzyskanymi we Francji może być związana jedynie ze strategią redukcji szkód. Uderzający jest również lustrzany obraz palenia i wapowania, co

⁵ The Global Health Observatory, *Age-standardized estimates of current tobacco use, tobacco smoking and cigarette smoking* (Tobacco control: Monitor).

<https://www.who.int/data/gho/data/indicators/indicator-details/GHO/gho-tobacco-control-monitorcurrent-tobaccouse-tobaccosmoking-cigarettesmoking-agesstd-tobagestdcurr>

pokazują poniższe wykresy dla Nowej Zelandii i Wielkiej Brytanii: kiedy wzrasta poziom wapowania, spada poziom palenia.

W latach 2015–2018 we Francji podjęto inicjatywy mające na celu częściowe objęcie wapowania środkami kontroli tytoniu. Niestety, po początkowym wsparciu na rzecz wapowania i umożliwieniu udziału branży w podejmowaniu decyzji publicznych w tej sprawie, francuska polityka publiczna stopniowo odwróciła się od wapowania, co doprowadziło do jego oczerniania i dezinformacji na jego temat. Pierwsi cenę za tę strategiczną zmianę zapłacą palacze. Z poniższego wykresu wynika, że po pojawieniu się wapowania na rynku we Francji odnotowano wyraźny spadek liczby palaczy. Gdy tylko władze przestały być przychylne wapowaniu, spadek ten zatrzymał się, a poziom palenia zaczął ponownie rosnąć. Logiczny wniosek, jaki można wyciągnąć z tych zmian, brzmi, że nowy program krajowy na rzecz ograniczenia następstw używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (PNLT) jest skierowany przeciwko wapowaniu w takim samym stopniu, jak przeciwko paleniu tytoniu, lub nawet bardziej. Pracownicy służby zdrowia jako pierwsi wyrażają swoje zaniepokojenie tym kierunkiem działań, który jest pozbawiony podstaw naukowych i fatalny w skutkach dla walki z paleniem.⁶.

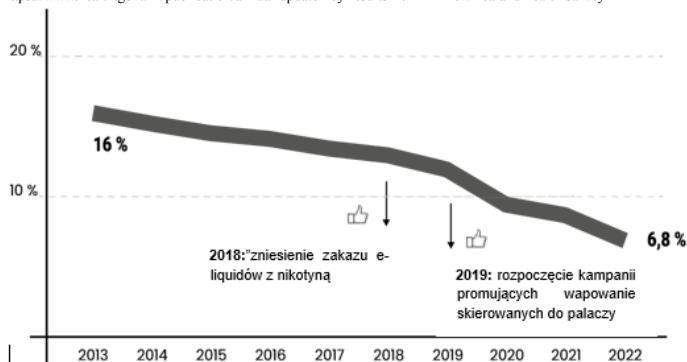
6

<https://www.la Tribune.fr/opinions/tribunes/lutte-contre-les-addictions-le-parlement-opte-enfin-pour-unpragmatisme-scientifique-982219.html>

Nowa Zelandia: spadek o 58% w ciągu 10 lat

Rozpowszechnienie codziennego palenia tytoniu wśród osób powyżej 15. roku życia w Nowej Zelandii. Źródło:

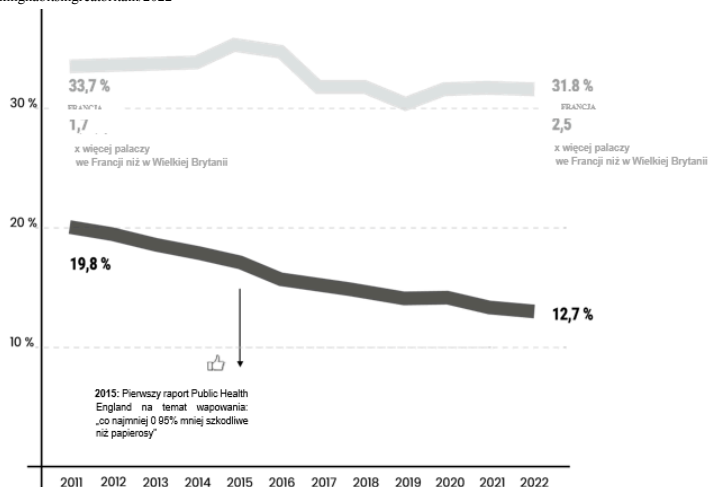
• <https://www.health.govt.nz/publication/annual-update-key-results-2021-22-new-zealand-health-survey>

Anglia: spadek o 36% w ciągu 12 lat/. Francja: spadek o 5,6 %

Rozpowszechnienie codziennego palenia wśród osób powyżej 18 roku życia w Anglii w porównaniu z Francją. Źródło:

• <https://www.ons.gov.uk/peoplepopulationandcommunity/healthandsocialcare/healthandlifeexpectancies/bulletins/adultsmokinghabitsingreatbritain/2022>

2013–2019: ograniczenie palenia o 18%

Jeszcze nigdy nie odnotowano tak szybkiego spadku liczby osób palących, nawet jeśli cofniemy się do lat dwutysięcznych, kiedy to ceny papierosów znacznie podniesiono w ramach planu walki z rakiem zainicjowanego przez Jacques'a Chiraca.

W 2013 roku wapowanie, poza kontrolą przemysłu tytoniowego, sprzedawców wyrobów tytoniowych i stowarzyszeń antynikotynowych, nagle zyskało na popularności. Bez wątpienia jest ono skutecznym sposobem na rzucenie palenia. Informacje rozchodzą się wśród palaczy bardzo szybko. Niektórzy otwierają sklepy, uruchamiają produkcję e-liquidów i importują urządzenia. Powstaje zatem nowa branża, ale tylko wspomniani specjaliści i konsumenci są zainteresowani wapowaniem. Pojawiają się popyt na coraz bardziej wydajne, wygodne i wysokiej jakości e-liquidy oraz urządzenia. Oczekiwane zmiany stają się motorem napędowym innowacji, a wapowanie rozwija się w bardzo szybkim tempie. Staje się coraz bardziej popularne, przyciągając ponad połowę wszystkich palaczy, którzy próbują rzucić nałóg z pomocą tego nowego rozwiązania. Pojawiło się zupełnie nieoczekiwane wyjście, z którego korzystają miliony palących.

Co do władz publicznych, to w 2013 roku Marisol Touraine zleciła sporządzenie sprawozdania profesorowi Bertrandowi Dautzenbergowi⁷. W 2016 r. profesor Benoît Vallet, dyrektor generalny ds. zdrowia, uruchomił grupę roboczą w ramach DGS (Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia), zapraszając wszystkie zainteresowane strony, w tym konsumentów i specjalistów zajmujących się wapowaniem, niezależne od przemysłu tytoniowego. W tym samym roku, za namową prof. François Bourdillona, dyrektora Santé publique France, wapowanie znalazło się w centrum uwagi podczas pierwszego Miesiąca bez tytoniu.

Historyczny spadek palenia w latach 2013-2019 (-18%) można wiązać z pojawieniem się wapowania, entuzjazmem palaczy i kreatywnością specjalistów z branży, pod czujnym, ale przychylnym okiem władz publicznych.

Skutki europejskich ograniczeń i odwrócenia się władz publicznych spowodują jednak, że dynamika ta ulegnie załamaniu począwszy od 2019 r. ...

⁷ Francuski Urząd ds. Zapobiegania Paleniu Tytoniu, Sprawozdanie i ekspertyza na temat e-papierosów sporządzone przy wsparciu Dyrekcji Generalnej ds. Zdrowia, maj 2013 r.
<https://www.vie-publique.fr/files/rapport/pdf/134000328.pdf>

2019–2022: zahamowanie spadku i wzrost palenia o 0,5%

W 2017 roku Francja rozpoczęła wdrażanie pierwszej dyrektywy europejskiej regulującej wapowanie. Główne przewidziane w niej środki to ograniczenia dotyczące reklamy, limit objętości produktów nikotynowych wynoszący 10 ml oraz maksymalny poziom nikotyny wynoszący 20 mg/ml. Ograniczenia te zmieniają produkty oferowane na rynku, co doprowadzi do wprowadzenia na półki sklepowe wyrobów beznikotynowych (w celu uniknięcia ograniczenia pojemności) oraz tzw. „boosterów”, których obecność przełoży się na niższą zawartość nikotyny w produktach kupowanych przez konsumentów. Środki te ograniczają skuteczność wapowania jako sposobu na rzucenie palenia i utrudniają jego promocję, która zależy w tym momencie od władz publicznych.

Od 2018 r. cena papierosów gwałtownie wzrosła, osiągając w 2022 r. pułap 10,50 euro. W 2019 r. spadek poziomu palenia uległ jednak nagłemu wyhamowaniu, a od 2019 r. do 2022 r. ma ponownie wzrosnąć: +0,5%. Według Santé publique France, przyczyną tego wyhamowania i ustabilizowania się liczby palaczy we Francji był kryzys związany z COVID-19, który trwa do dziś. Wyjaśnienie to wydaje się nieprzekonujące, biorąc pod uwagę, że Francja jest jednym z niewielu krajów, które doświadczyły tego zjawiska, mimo że pandemia dotknęła cały świat.

W 2019 r. kryzys związany z zespołem EVALI w USA wywołuje ogólnoświatową panikę związaną z wapowaniem. Mimo że wapowanie bardzo szybko „oczyszczono” z zarzutów⁸, wzbudzające niepokój informacje szeroko rozpowszechniane przez media we Francji szkodzą wizerunkowi tego rozwiązania i obniżają jego popularność wśród palaczy.

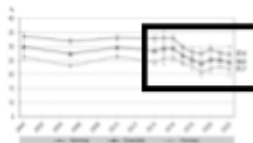
W tym samym czasie przemysł tytoniowy i sprzedawcy wyrobów tytoniowych postanowili podjąć próbę nadrobienia zaległości rynkowych. Sprzedawcy dzielą się między sobą informacjami na temat nowych produktów i uzyskują dotacje, które umożliwiają tworzenie sekcji wapowania w sklepach z wyrobami tytoniowymi. Big Tobacco stawia na zamknięte, zastrzeżone produkty (na podobieństwo kapsułek Nespresso) i silnie lobbuje na rzecz zaostrzenia przepisów i faworyzowania swoich wyborów przemysłowych opartych na systemach zamkniętych. Chodzi o to, by wapowanie stało się przedmiotem działalności monopolistycznej... tak jak tytoń.

Co do władz publicznych, to wydaje się, że DGS porzuciła ten temat. Począwszy od 2018 r. działalność grupy roboczej DGS ds. wapowania

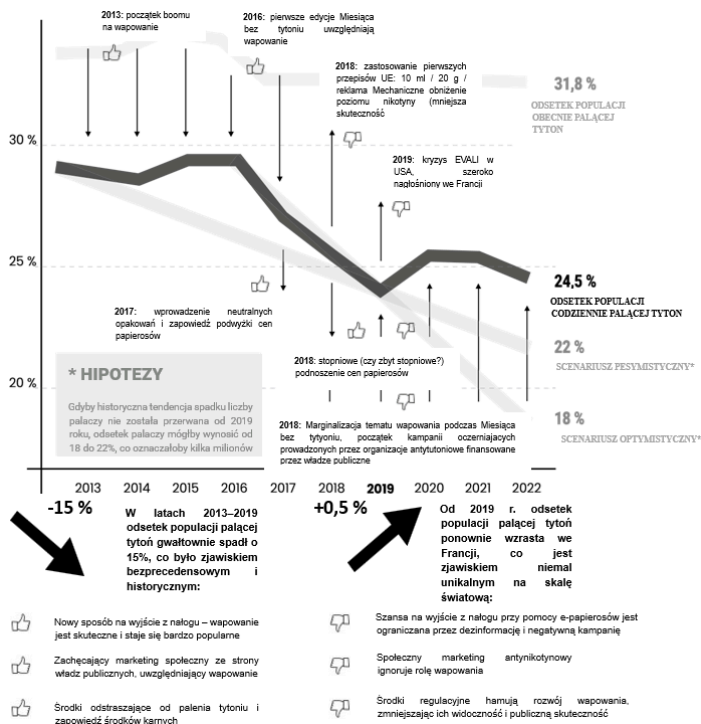
⁸ <https://www.sovape.fr/evali-pneumopathies-2019-usa/>

przerwano bez żadnych wyjaśnień dla jej uczestników. W tym samym roku przedstawiciele Santé publique France postanowili, że wapowanie nie będzie widoczne w ramach Miesiąca bez tytoniu. Obecnie DGS zleca zajmowanie się tymi sprawami dotowanym przez siebie organizacjom, które są szczególnie agresywnie nastawione do wapowania. Lobbying (z wykorzystaniem funduszy publicznych) prowadzony przez te organizacje doprowadził do tego, że najnowszy program PNLT przewiduje takie środki, jak zakaz stosowania aromatów (z wyjątkiem aromatów tytoniowych, co jest zadziwiające, gdy celem jest pomoc palaczom w zdystansowaniu się od palenia tytoniu...), stosowanie jednolitych opakowań (co dodatkowo utrudnia odróżnienie trucizny od lekarstwa), a także zakaz stosowania produktów, które są już zakazane dla nieletnich ze względu na ich ochronę (mówimy tu jednorazowych papierosach elektronicznych, a nie tradycyjnych papierosach...).

Rozpowszechnienie codziennego palenia wśród osób w wieku 18-75 lat we Francji kontynentalnej w 2000 i 2022 roku. Źródło: Santé publique France – jak pokazano obok.

Podsumowanie dla okresu od 2013 do 2022 roku, odpowiadającego rozkwitowi wapowania: przełamanie momentu historycznego.

Kampania Merci la vape: najszerzej zakrojona ankieta dotycząca wapowania

*Prawie 100 000 sygnatariuszy petycji w sprawie
ochrony wapowania i prawie 40 000 respondentów w
ramach badania jakościowego.*

W obliczu porażki francuskiej polityki antynikotynowej i nasilających się ataków na wapowanie, cztery stowarzyszenia, które kształtują branżę wapowania we Francji i są niezależne od przemysłu tytoniowego, chciały umożliwić zabranie głosu ludziom, którzy są najbardziej tym tematem zainteresowani, ale z którymi konsultowano się najrzadziej: 3 milionom francuskich waperów. Aby uczcić Światowy Dzień Bez Tytoniu w 2023 r., AIDUCE, SOVAPE, VAPE DU CŒUR i FIVAPE zainicjowały kampanię Merci la Vape, która ma dwa cele: po pierwsze, dać waperom możliwość wyrażenia opinii na temat sposobu, w jaki wapowanie jest traktowane przez władze publiczne; po drugie, zebrać dane na temat praktyk i poglądów waperów.

Światowy Dzień Bez Tytoniu w 2024 r. wyznacza rocznicę i koniec kampanii. Jej sukces jest imponujący. Waperzy zmobilizowali się na masową skalę i pokazali, że są czujni i zainteresowani swoim losem. Bez żadnej reklamy (ponieważ reklama wapowania nie jest dozwolona), kampania doprowadziła do tego, że ponad 90 000 waperów (92 623 zarejestrowanych w dniu 30.06.2024 r.) powiedziało „Dziękuję wapowaniu”, „Nie” dla zakazu aromatów, „Nie” dla wprowadzenia dodatkowych podatków i „Nie” dla oczerniania wapowania i dezinformacji.

Badanie przerwano pod koniec września 2023 r., aby umożliwić prezentację wyników podczas Miesiąca bez tytoniu; dane przekazało niemal 40 000 respondentów (38 265). Jest to największe badanie dotyczące wapowania, jakie kiedykolwiek przeprowadzono we Francji. Zebrane dane liczbowe podsumowano w dokumencie: Podsumowanie ankiety Merci la vape, opublikowanym w listopadzie 2023 r. i stanowiącym załącznik do niniejszego dokumentu. Niezwykła mobilizacja waperów podczas kampanii Merci la

Vape zaowocowała wnioskami, które pozwolą nam stworzyć politykę ukierunkowaną na interes ogółu. Jest to cel, który przyświeca tej dwuczęściowej białej księdze. W pierwszej części przedstawiono fakty w celu zwalczania dezinformacji, która jest szczególnie silnym narzędziem oczerniania wapowania i ataków na nie. Druga część zawiera szereg dobrze uzasadnionych propozycji dla władz, jak poprawić sytuację w dziedzinie wapowania i kontroli tytoniu.

Metodologia badania ankietowego

Ankieta przeprowadzono online, w połączeniu z petycją *Merci la vape*. Profil socjologiczny uczestników badania jest podobny pod względem rozkładu płci (około 60% mężczyzn) i grup wiekowych waperów do badania *Barometre Santé publique France* przeprowadzonego przez Ipsos w 2017 r.; opracowano go na podstawie reprezentatywnej próby populacji we Francji. Jest to najnowszy dostępny zbiór socjologicznie wiarygodnych danych na temat waperów we Francji⁹.

Badanie *Merci la vape* dostarczyło jednak informacji na temat poziomu dochodów respondentów, podczas gdy w ramach *Barometru SPF* opublikowano jedynie dane na temat statusu społecznego i poziomu wykształcenia respondentów. W badaniu *Merci la vape* nie podano rozkładu geograficznego na terenie Francji.

Podobieństwo cech socjologicznych między tymi dwoma ankietami wskazuje, że badanie *Merci la vape* jest odpowiednio reprezentatywne. Sposób, w jaki umożliwiono dostęp do ankiety, stanowi jednak formę selekcji, ponieważ udostępniano ją wraz z petycją *Merci la vape*. Była ona rozpowszechniana głównie za pośrednictwem specjalistycznych sklepów stacjonarnych lub internetowych oraz stowarzyszeń prowadzących kampanie na rzecz prawa do redukcji szkód związanych z paleniem tytoniu.

Taka selekcja prowadzi do znacznego zwiększenia udziału waperów, którzy nabywają swoje produkty poprzez niezależne kanały dystrybucji, a nie w innych sieciach sprzedaży, w szczególności tych związanych z tytoniem. Według szacunków Xerfi, ten specjalistyczny kanał sprzedaży stanowi prawie

⁹ Pasquereau A. i in. *Baromètre de Santé publique France*, 2017. *Usage de la cigarette électronique, tabagisme et opinions des 18-75 ans* [Używanie e-papierosów, palenie i opinie osób w wieku 18–75 lat], Santé publique France, 2019.
<https://www.santepubliquefrance.fr/content/download/197752/2365558?version=1>

85% francuskiego rynku wapowania.¹⁰. Według danych Santé publique France w 2022 r. we Francji paliło 7,3% dorosłej populacji. 85% waperów we Francji odpowiada nieco ponad 6% populacji. Biorąc pod uwagę 38 265 zebranych odpowiedzi, można założyć, że wyniki ankiety Merci la vape prezentują dość dokładny obraz opinii tej wyraźnie większościowej grupy użytkowników wapowania we Francji.

Waperzy w przeważającej większości zgadzają się, że temat wapowania jest przedmiotem dezinformacji lub przynajmniej błędnych informacji. To właśnie

Część 1 Stop dezinformacji: wapowanie ratuje życie!

brak informacji dla wszystkich – ogółu społeczeństwa, waperów, osób podejmujących decyzje polityczne, pracowników służby zdrowia i mediów – prowadzi do niewłaściwej polityki publicznej. Począwszy od oczerniania wapowania przez niektóre władze, a na restrykcjach skończywszy. Ważne jest zatem, aby pamiętać, że 1) wapowanie cieszy się szerokim poparciem, 2) wapowanie jest sposobem na wyjście z nałogu, 3) wapowanie nie jest drogą do nałogu i 4) wapowanie jest odpowiedzialną branżą.

Prawda nr 1: Wapowanie cieszy się szerokim poparciem

We Francji powszechne jest przekonanie, że istnieje konsensus w kwestii odrzucenia wapowania. Zgodnie z panującą opinią, pracownicy służby zdrowia zdecydowanie odradzają wapowanie, podobnie jak władze publiczne.

¹⁰ Xerfi Precepta, „Le marché de la cigarette électronique à l'horizon 2026: Évolution ou révolution? Les stratégies pour anticiper et réussir sur un marché en pleine mutation [„Rynek papierosów elektronicznych do 2026 roku: ewolucja czy rewolucja? Strategie przewidywania i odnoszenia sukcesów na szybko zmieniającym się rynku”], styczeń 2024 r.

Dane świadczące o czymś przeciwnym są uważane za niewiarygodne. Te błędne przekonania są w dużym stopniu podsycane przez przedstawianie wapowania w większości mediów w złym świetle. Do tego stopnia, że najnowsze badanie Barometr dotyczące raka opublikowane przez Santé publique France i Narodowy Instytut Onkologiczny pokazuje, że jedna trzecia populacji jest zdania, iż elektroniczne papierosy są bardzo, a nawet wyjątkowo szkodliwe. Są one również szeroko postrzegane jako równie, a nawet bardziej szkodliwe niż tradycyjne papierosy (odpowiednio 41,4% i 11,5%)¹¹. W rzeczywistości doświadczenie i liczne dane naukowe zadają kłam tym fałszywym przekonaniom i wskazują na pozytywne efekty wapowania. To raczej dane wskazujące na szkodliwość e-papierosów nie są przekonujące. Dlatego, wbrew powszechnemu przekonaniu, wiele instytucji oraz pracowników służby zdrowia popiera to rozwiązanie. Niestety, zarówno przedstawicielom branży, jak i użytkownikom trudno jest się w tym wszystkim odnaleźć, gdyż dezinformacja jest powszechna, a niekiedy tylko ustępuje miejsca ogłuszającej ciszy. Brak informacji to już dezinformacja, tak samo jak twierdzenie, że nie dysponujemy wystarczającym doświadczeniem czy informacjami.

Wiele autorytetów i pracowników służby zdrowia zaleca wapowanie

Wbrew błędnemu przekonaniu wapowanie jest zalecane przez wielu specjalistów ds. zdrowia, którzy postrzegają je jako skuteczne wsparcie w rzucaniu palenia. W Nowej Zelandii na przykład wapowanie uwzględniono strategii na rzecz rzucania palenia wraz z kampaniami promującymi to narzędzie redukcji szkód. Wynik: w ciągu pięciu lat liczba palaczy zmniejszyła się o połowę, spadając do poniżej 7%.¹² W Europie przykładem do naśladowania jest Wielka Brytania. W ramach NHS (National Health Service) – systemu opieki zdrowotnej w Wielkiej Brytanii – przyjęto pragmatyczne podejście do wapowania w ramach strategii walki z paleniem; od kilku lat rola tego rozwiązania jest uznawana i wspierana. Opierając się na

¹¹ Narodowy Instytut Onkologiczny i Santé publique France, Badanie Barometr dotyczące nowotworów z 2021 r., styczeń 2023 r.

<https://www.santepubliquefrance.fr/content/download/545789/3958336?version=1>

¹² Beaglehole R. i Bonita R., Harnessing tobacco harm reduction, *The Lancet*, 01 lutego 2024 r.

[https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(24\)00140-5](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(24)00140-5)

nowych danych naukowych, programach pilotażowych oraz zachęcających wynikach swojej polityki (wskaźnik palenia wynosi obecnie w Wielkiej Brytanii zaledwie 13% w porównaniu do prawie 30% we Francji), rząd brytyjski rozpoczął w 2023 roku kampanię walki z paleniem, mającą na celu zachęcenie palaczy do przejścia na e-papierosy z myślą o rzuceniu palenia. W ramach kampanii tej, o nazwie „swap to stop” („zamień, by przestać”), rozprowadzono milion zestawów do wapowania oraz wdrożono narzędzia wsparcia dla nowych waperów. Ponad 80% waperów uważa, że jest to inicjatywa, którą Francja powinna naśladować (badanie Merci la vape, 2023).

NHS nie jest jedynym organem opieki zdrowotnej, który podkreśla przydatność wapowania w procesie rzucania palenia oraz pozytywny stosunek korzyści do ryzyka związany z tym rozwiązaniem. We Francji zarówno Akademia Medyczna, Narodowy Instytut Onkologiczny, Instytut Pasteura, Santé publique France, jak i Assurance Maladie uznają pewne zalety wapowania¹³. Podobnie wszystkie główne organizacje specjalistów zajmujących się uzależnieniami uznają i zalecają wapowanie jako narzędzie rzucania palenia oraz redukcji szkód związanych z paleniem tytoniu: SOS Addiction, sieć ośrodków zdrowia na rzecz profilaktyki uzależnień (Respadd), Fédération Addiction – francuska federacja zrzeszająca organizacje zajmujące się uzależnieniami oraz SFT, stowarzyszenie zrzeszające specjalistów i badaczy zajmujących się tabakologią, uzależnieniem od nikotyny oraz metodami rzucania palenia¹⁴.

¹³ Narodowa Akademia Medyczna, „L'Académie nationale de médecine rappelle les avantages prouvés et les inconvénients indûment allégués de la cigarette électronique (vaporette)” [Francuska Narodowa Akademia Medyczna przypomina o udowodnionych korzyściach i niesłusznie domniemyanych słabych stronach papierosów elektronicznych], informacja prasowa z 12 grudnia 2019 r.

<https://www.academie-medecine.fr/lacademie-nationale-de-medecine-rappelle-les-avantages-prouves-et-les-inconvenients-indument-allegues-de-la-cigarette-electronique-vaporette/>

Narodowy Instytut Onkologiczny, Agir pour sa santé contre les risques de cancer [Działania na rzecz zdrowia zapobiegające ryzyku zachorowania na raka], wrzesień 2021 r.

https://www.e-cancer.fr/content/download/320876/4600678/file/inca_agir_pour_sa_sante_714.pdf Dusautoir R. i in.,

Comparison of the chemical composition of aerosols from heated tobacco products, electronic cigarettes and tobacco cigarettes and their toxic impacts on the human bronchial epithelial BEAS2B cells, *Journal of Hazardous Materials*, tom 401, 2021 r.

<https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2020.123417> Santé publique France/Assurance maladie, Comment arrêter de fumer [Jak rzucić palenie?], 2023 r.

<https://www.santepubliquefrance.fr/content/download/618560/4254398?version=1>

¹⁴

<https://www.la Tribune.fr/opinions/tribunes/lutte-contre-les-addictions-le-parlement-opte-enfin-pour-un-pragmatisme-scientifique-982219.html>

<https://www.unisante.ch/fr/formation-recherche/recherche/projets-etudes/consensus-dexpertsfrancophones-sur-cigarette>

Wśród pracowników służby zdrowia najwięcej zwolenników wapowania jest bez wątpienia wśród tych, którzy mają największą styczność z tą dziedziną. Podobnie jak inni, słyszą zalecenia władz publicznych, ale starają się też śledzić publikacje naukowe, a przede wszystkim dostrzegają na co dzień pozytywne efekty wapowania, co sprawia, że coraz częściej czują się sfrustrowani zastrzeżeniami ze strony władz. Obecnie liczba specjalistów ds. uzależnień, pulmonologów, onkologów i lekarzy ogólnych – zarówno w gabinetach, szpitalach, jak i na stanowiskach ordynatorów oddziałów szpitalnych – którzy promują wapowanie jako metodę redukcji ryzyka związanego z paleniem wśród swoich pacjentów, jest trudna do oszacowania. Ponad 50% waperów przyznaje, że ich lekarze lub opiekunowie medyczni wspierali ich w podjęciu próby przejścia na wapowanie, a mniej niż 3% twierdzi, że zostali do tego zniechęceni (ankieta Merci la vape, 2023).

Dowody naukowe zdecydowanie przemawiają na korzyść wapowania

Głównym argumentem przeciwników wapowania oraz francuskich władz, uzasadniającym ich sceptycyzm, jest rzekomy brak przekonujących dowodów. Twierdzą oni, że brakuje potwierdzenia nieszkodliwości wapowania oraz dowodów jego skuteczności w rzucaniu palenia. Innymi słowy, jego przydatność w redukcji ryzyka nie jest, ich zdaniem, udowodniona. Ten argument jest podnoszony od momentu pojawienia się produktów do wapowania na rynku. Co ciekawe, ponad dziesięć lat później argument ten nie zmienił się ani o jotę. Tymczasem na całym świecie przeprowadzono liczne badania. Dziś dowodów nie brakuje: przeprowadzono już kilka tysięcy badań na temat wapowania (zob. prawda nr 1, nr 2 i nr 3). Ich jednoznaczne wyniki opublikowano w najbardziej prestiżowych czasopismach naukowych: *New England Journal of Medicine*, *Journal of the American Medical Association*, *The Lancet*, *Tobacco Control* i innych¹⁵. Co prawda, nieliczne badania zostały wycofane, co oznacza, że po publikacji uznano ich wyniki za nieważne... były to jednak wyłącznie badania, które

¹⁵ Journal of the American Heart Association, "Retraction to: Electronic Cigarette Use and Myocardial Infarction Among Adults in the US Population Assessment of Tobacco and Health", vol. 9, nr 4, 2020. <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32066313/>

miały na celu ukazanie szkodliwości wapowania. Nigdy natomiast nie wycofano badań, które pokazywałyby korzystne skutki wapowania.

Łatwo wykazać, że twierdzenie o ilościowym i jakościowym braku wiedzy naukowej na temat wapowania jest błędne. Trudniej jednak odpowiedzieć na zarzut braku długoterminowej perspektywy, gdyż argument ten jest na tyle niejasny, że wydaje się logiczny. Przeciwnicy twierdzą, że żadne badanie naukowe dotyczące stosunku korzyści do ryzyka wapowania nie jest wiarygodne, gdyż, jak twierdzą, nie upłynęło wystarczająco dużo czasu – podobnie jak w przypadku papierosów, których negatywne skutki zdrowotne ujawniają się dopiero po latach. Stoi to w sprzeczności z osiągnięciami współczesnej nauki. Dzisiaj nauka opiera się na innych założeniach niż w minionych stuleciach - potrafi przewidywać, oceniać ryzyko i łączyć różne czynniki. W przeciwnym razie na rynku nie mielibyśmy niemal żadnych szczepionek ani leków. Przewidywania są tym bardziej wiarygodne, gdy dotyczą znanych już substancji, jak ma to miejsce w przypadku e-papierosów. Badania nad wapowaniem są zgodne z protokołami i metodami umożliwiającymi przewidywanie skutków długoterminowych. Chociaż brak długoterminowej perspektywy to błędne przekonanie, zarzut ten stanowi wygodny pretekst do odkładania decyzji w nieskończoność, bez konieczności dostarczania dowodów...

Użytkownicy i pracownicy służby zdrowia cierpią na niedostatek zrównoważonych informacji

W obliczu ogromnej ilości dostępnych danych na temat wapowania, które często są złożone, a czasem wręcz fałszywe, konieczne jest ich uporządkowanie i popularyzacja, aby pracownicy służby zdrowia oraz użytkownicy mogli dokonać uzasadnionego i świadomego wyboru¹⁶. Organizacja Public Health England zajęła się tym zadaniem w precyzyjny i wyczerpujący sposób, publikując osiem rocznych raportów w latach 2015-2022. Podsumowania tysięcy badań opracowane przez grupę niezależnych ekspertów prowadzą do jasnych wniosków: wapowanie jest skutecznym narzędziem ograniczania palenia i nie powoduje żadnych

¹⁶ Office for Health Improvement and Disparities, Nicotine vaping in England: 2022 evidence update, wrzesień 2022 r.

<https://www.gov.uk/government/publications/nicotine-vaping-in-england-2022-evidence-update>

znaczących negatywnych skutków. Z kolei organizacja Cochrane, której misją jest gromadzenie i podsumowywanie najlepszych potwierdzonych danych z badań naukowych, aby pomóc w dokonywaniu świadomych wyborów zdrowotnych, przeanalizowała prawie sto badań klinicznych dotyczących skuteczności wapowania w rzucaniu palenia. Wyniki pokazują, że wapowanie nie powoduje żadnych znaczących negatywnych skutków i że z dużym stopniem pewności można stwierdzić, iż stanowi najskuteczniejszą pomoc w rzucaniu palenia¹⁷.

Jednak większość obywateli nie zna organizacji Cochrane i nie potrafi zrozumieć języka naukowego. Swoje wybory opierają na komunikatach przekazywanych przez dwie główne instytucje społeczne, które, jak twierdzą, rzetelnie wykonują pracę polegającą na syntezie i przekazywaniu informacji: media głównego nurtu oraz władze publiczne (wybrani przedstawiciele, ministerstwa, agencje, a także stowarzyszenia uznawane za działające w interesie publicznym). We Francji ani media, ani władze publiczne nie pełnią jednak tej roli. Zarówno media, jak i władze publiczne obdarzają nadmiernym zaufaniem stowarzyszenia antynikotynowe, które obecnie stały się stowarzyszeniami przeciwnymi wapowaniu, jak to ujął były minister zdrowia, Aurélien Rousseau. W efekcie informacje są najczęściej niezrównoważone, mylące lub wręcz niedostępne, co podważa fundamenty naszej demokracji. W rzeczywistości, według ponad 60% waperów, informacje przekazywane przez francuskie agencje oraz media głównego nurtu są niejasne, a nawet wprowadzają w błąd (ankieta Merci la vape, 2023).

Zaangażowane w wyścig o uwagę media zazwyczaj przedstawiają wapowanie z sensacyjnego punktu widzenia, nadmiernie podkreślając badania i wypowiedzi, które wzbudzają nieuzasadnione wątpliwości co do nieszkodliwości wapowania i jego skuteczności w rzucaniu palenia. Z powodu interesów politycznych lub braku wiedzy wybrani przedstawiciele mają tendencję do bezkrytycznego podążania za medialnym przekazem. Dla bezpieczeństwa wiele instytucji państwowych administracyjnych i agencji ds. zdrowia prezentuje ambiwalentne stanowisko wobec wapowania. Na czele z Najwyższą Radą Zdrowia Publicznego (*Haut Conseil de la Santé Publique*), której opinia z 2022 roku jest szczególnie niejednoznaczna, mimo że kilka lat

¹⁷ Hartmann-Boyce J. et al, Elektroniczne papierosy w rzucaniu palenia. Cochrane Database of Systematic Reviews 2022, wydanie 11. Nr artykułu: CD010216. DOI: 10.1002/14651858.CD010216.pub7

wcześniej wydała raczej pozytywną ocenę na temat wapowania¹⁸. Fakt, że 24,9% waperów nie jest w stanie stwierdzić, czy kampanie francuskich agencji ds. zdrowia stanowiły dla nich wsparcie, świadczy o trudnościach w interpretacji oficjalnych stanowisk (ankieta Merci la vape, 2023). Zarówno milczenie, jak i niejednoznaczność sztucznie podsycają wątpliwości w społeczeństwie. Wątpliwości te zniechęcają część społeczeństwa do wapowania, ale jednocześnie zmuszają niektórych do samodzielnego poszukiwania jasnych informacji, które nie stoją w rażącej sprzeczności z rzeczywistością i dostępnymi danymi naukowymi pojawiającymi się w przestrzeni publicznej. Na tle ponad 60% osób, które uważają, że francuskie agencje dostarczają im niewystarczających informacji, uderzające jest, że według ankiety Merci la vape 37,6% waperów uważa, że jasne informacje o wapowaniu i redukcji szkód są dostępne u zagranicznych agencji ds. zdrowia. Mimo że, według respondentów, pracownicy służby zdrowia i lekarze w dużej mierze zalecają wapowanie, 41,2% waperów twierdzi, że specjaliści ci nie dostarczają im jasnych informacji. To może być przyczyną, dla której ponad 80% waperów uważa, że szkolenie pracowników służby zdrowia w zakresie wapowania i redukcji szkód mogłoby pomóc skuteczniej zwalczać palenie. W rzeczywistości pracownicy służby zdrowia i lekarze, podobnie jak inni, są narażeni na zjawiska oczerniania wapowania i dezinformacji.

Jak powstało błędne przekonanie, że „skoro mówi to WHO, to musi to być prawda”

Im bliżej jest się palaczy, tym więcej można znaleźć zwolenników wapowania wśród pracowników służby zdrowia. I odwrotnie, im dalej od bezpośredniej pracy z palaczami, a bliżej politycznych korytarzy decyzyjnych, tym więcej pojawia się przeciwników. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) zaleca, aby nie używać produktów do wapowania. Centralna rola WHO w dziedzinie zdrowia sprawia, że jej stanowisko staje się jedynym słusznym dla większości niespecjalistycznych mediów oraz niektórych organów zdrowia publicznego pełniących funkcje polityczne, takich jak HCSP we Francji. Według WHO długoterminowy wpływ wapowania na zdrowie jest

¹⁸ Najwyższa Rada Zdrowia Publicznego, Opinia w sprawie korzyści i zagrożeń związanych z papierosami elektronicznymi, 26/11/2021.

niewystarczająco zbadany i potencjalnie niebezpieczny. Ponadto istnieje ryzyko, że wapowanie stanie się etapem przejściowym do palenia papierosów (zob. prawda nr 3). Dodatkowo dostępne obecnie dane nie są, zdaniem WHO, jednoznaczne, jeśli chodzi o skuteczność wapowania jako narzędzia pomagającego w rzuceniu palenia w porównaniu z dostępnymi terapiami farmakologicznymi. Od początków istnienia produktów do wapowania stanowisko WHO nie zmieniło się istotnie i pozostało niewrażliwe na naukowe dane, zarówno jakościowe, jak i ilościowe.

Czy WHO może się mylić?

WHO jest organizacją polityczną, której zadaniem jest koordynacja działań na rzecz zdrowia na świecie. Może poszczycić się niezaprzeczanymi sukcesami. Jej główną rolą nie jest jednak prowadzenie badań naukowych, lecz wyznaczanie kierunków polityki publicznej. WHO stanowi forum negocjacji między przedstawicielami grup interesów, dlatego w procesie przekładania danych naukowych na zalecenia dotyczące działań mogą czasem pojawić się polityczne lub ekonomiczne uprzedzenia, czego dowiodło niekonsekwentne zarządzanie ostatnią pandemią. Kraje produkujące papierosy, które nie patrzą przychylnie na wapowanie, mają duży wpływ na proces decyzyjny i finansowanie WHO. Nie wspominając już o uzależnieniu WHO od finansowania prywatnego, które może kolidować z realizacją jej celów w zakresie kontroli tytoniu¹⁹.

Wyrażanie poważnych zastrzeżeń wobec stanowiska WHO dotyczącego wapowania niekoniecznie świadczy o obskurantyzmie czy skłonnościach do teorii spiskowych. Swoje obawy regularnie zgłaszają uznani naukowcy i niezależne organy zdrowia, jak na przykład dyrektor Instytutu Zdrowia Globalnego na Uniwersytecie Genewskim w 2024 r. oraz Francuska Narodowa Akademia Medycyny już w 2019 r.

¹⁹ Mukaigawara M. et al, Balancing science and political economy: Tobacco control and global health, Wellcome Open Res. 2018 Apr 12;3:40.
DOI: 10.12688/wellcomeopenres.14362.1

Prawda nr 2: Wapowanie jako droga wyjścia z nałogu palenia

Większość specjalistów pracujących bezpośrednio z pacjentami zgadza się, że wapowanie jest skutecznym narzędziem wspomagającym rzucanie palenia oraz poprawę jakości życia palaczy²⁰. Istnieją pewne dyskusje na temat skali tego zjawiska i mechanizmów, które je wyjaśniają, jednak ogólna obserwacja jest na tyle oczywista i dobrze udokumentowana, że nie budzi już wątpliwości ani wśród ekspertów, ani wśród osób bezpośrednio zaangażowanych. Jak pokazuje badanie Merci la vape, waperzy są w pełni świadomi korzyści płynących z wapowania. Dlatego tak licznie angażują się w jego obronę. W krajach, w których organy ds. zdrowia przyjęły pragmatyczne podejście i włączyły wapowanie do polityki antynikotynowej, odsetek palaczy znacznie się obniżył. Dlaczego więc wapowanie nadal jest atakowane i oczerniane? Sprzeciw wobec wapowania nie opiera się na nauce i skuteczności, lecz jest motywowany względami moralnymi i politycznymi. Pomijając interesy handlowe, które stoją za tym sprzeciwem, przyczyna tkwi w przekonaniu, że dla niektórych osób porzucenie szkodliwego nałogu przy jednoczesnym odczuwaniu przyjemności jest nie do zaakceptowania. Wyznawcy odwiecznej ideologii, według której przyjemność jest grzechem, a tylko ból przynosi zbawienie, stworzyli programy antynikotynowe oparte na zakazie i całkowitej abstynencji od nikotyny – i te programy poniosły porażkę. Wapowanie jest przeciwieństwem tego podejścia... i to tłumaczy jego skuteczność.

Naukowcy, pracownicy służby zdrowia i waperzy są zgodni: wapowanie ratuje życie

Wszyscy zgodzą się, że w walce z zagrożeniami wynikającymi z palenia papierosów należy wykorzystać każdą dostępną możliwość, jaką oferują

²⁰ Wewnętrzna ankieta przeprowadzona przez Société francophone de tabacologie w 2021 r. wykazała, że 95,5% lekarzy specjalizujących się w leczeniu uzależnienia od tytoniu uważa wapowanie za przydatne narzędzie pomagające ludziom rzucić palenie. Wyniki zostały opublikowane w załączniku 8 do opinii francuskiej Najwyższej Rady Zdrowia Publicznego z listopada 2021 r., opublikowanej w 2022 r., w sprawie korzyści i zagrożeń związanych z papierosami elektronicznymi.

https://www.hcsp.fr/Explore.cgi/Telecharger?NomFichier=hcspa20211126_bridelacileacdelavdufv.pdf

rozwiązania zmniejszające ryzyko. Bez wątpienia jednym z takich rozwiązań jest wapowanie. Wyniki ankiety Merci la vape są budujące i potwierdzają efektywność wapowania jako narzędzia wspomagającego rzucanie palenia i redukcję szkód: 96% waperów rzuciło lub ograniczyło palenie, 72% respondentów całkowicie przestało palić, a 97% z nich uważa, że wapowanie odegrało w tym procesie kluczową rolę. Badanie to, przeprowadzone wśród prawie 40 000 osób, potwierdza obserwacje i doświadczenia specjalistów, takich jak lekarze ds. uzależnień, pulmonolodzy, toksykolodzy, onkolodzy, lekarze rodzinni oraz inni pracownicy służby zdrowia²¹. Jak ujął to jeden z nich: „Przekonały mnie moje konsultacje, podczas których zalecam wapowanie jako uzupełnienie terapii nikotynowej”²². Inny lekarz, wypowiadając się niedawno w jednej z głównych francuskich stacji telewizyjnych, stwierdził, że „wapowanie jest jednym z najlepszych sposobów na rzucenie palenia”²³. Badania opinii publicznej regularnie pokazują, że wapowanie to metoda najchętniej wybierana przez Francuzów jako sposób na wyjście z nałogu²⁴. To szerokie poparcie wynika nie tylko z faktu, że jest to jedna z najlepszych metod, ale także z tego, że jest ona najbardziej skuteczna²⁵. Od 2019 roku obserwuje się wzrost liczby naukowych dowodów potwierdzających ten pogląd. Publikacje Cochrane, uważane za jedne z najbardziej znaczących prac naukowych z uwagi na to, że bazują na analizach krzyżowych setek badań na temat wapowania (zob. wyżej), z każdym kolejnym raportem dostarczają coraz większej pewności. Konkluzja jednego z badań opublikowanych w 2022 roku jest jednoznaczna: „Istnieją dowody o wysokim stopniu pewności, że e-papierosy (EP) z nikotyną zwiększają wskaźniki rzucania palenia w porównaniu z nikotynową terapią zastępczą (NTZ)”²⁶. Dziś twierdzenie, że wapowanie nie pomaga ograniczyć palenia, jest stanowiskiem nie do obrony dla każdej świadomej i działającej w dobrej wierze osoby.

²¹

<https://www.la Tribune.fr/opinions/tribunes/lutte-contre-les-addictions-le-parlement-opte-enfin-pour-unpragmati sme-scientifique-982219.html>

²² <https://oneshotmedia.fr/2021/03/17/pr-bertrand-dautzenberg-questions-au-doc/>

²³ <https://oneshotmedia.fr/2024/01/10/le-pr-antoine-flahault-defend-la-vape-sur-bfmtv/>

²⁴

<https://www.la Tribune.fr/opinions/tribunes/lutte-contre-les-addictions-le-parlement-opte-enfin-pour-unpragmati sme-scientifique-982219.html>

²⁵ Hajek P. et al, A Randomized Trial of E-Cigarettes versus Nicotine-replacement Therapy. N Engl J Med. 2019 Feb 14; 380 (7): 629-637. DOI: 10.1056/NEJMoa1808779

²⁶ Hartmann-Boyce J. et al, Elektroniczne papierosy w rzucaniu palenia. Cochrane Database of Systematic Reviews 2022, wydanie 11. Nr artykułu: CD010216.

DOI: 10.1002/14651858.CD010216.pub7

Skuteczność wapowania w dużej mierze opiera się na różnorodności aromatów

Pod pretekstem ograniczenia atrakcyjności wapowania wśród młodych ludzi (co samo w sobie jest dyskusyjne, zob. prawda nr 3), najnowszy program krajowy na rzecz ograniczenia następstw używania tytoniu i wyrobów tytoniowych (PNLT) ma na celu drastyczne zmniejszenie liczby dostępnych aromatów dla wszystkich. Nie można popełnić większego błędu. Gdyby dozwolony był jedynie smak tytoniowy, jedynie 14% waperów byłoby skłonnych zadowolić się tym wyborem. Jest to całkowicie logiczne, ponieważ dla 88% waperów dostępność aromatów innych niż tytoniowy była kluczowym czynnikiem przy przechodzeniu na wapowanie. W rzeczywistości 74% dorosłych waperów deklaruje, że korzysta z aromatów owocowych, a 42% z aromatów słodkich. Te obszerne dane, pochodzące z ankiety Merci la vape, po raz kolejny potwierdzają wyniki badań naukowych: skuteczność wapowania w rzucaniu palenia w dużej mierze zależy od dostępności zróżnicowanych aromatów²⁷. W swojej notce naukowej z września 2023 roku OPECST jasno wskazał, że „stwierdzono, iż [smakowe e-liquidy] zwiększają skuteczność e-papierosów jako narzędzia wspomagającego rzucanie palenia. Dlatego też, chociaż zakaz stosowania niektórych aromatów mógłby pomóc w ograniczeniu wapowania wśród młodych ludzi, prawdopodobnie sprawiłby również, że papierosy elektroniczne stałyby się mniej atrakcyjne jako narzędzia wspomagające rzucanie palenia”²⁸.

We wrześniu 2023 roku naukowcy z wydziałów zdrowia publicznego prestiżowych amerykańskich uniwersytetów Yale i Georgetown opublikowali wyniki badania dotyczącego skutków zakazu stosowania aromatów w niektórych stanach USA²⁹. Potwierdzając wyniki innych badań, wykazali, że ograniczenie sprzedaży aromatów zmniejsza odsetek waperów... ale zwiększa

²⁷ Romm KF. et al, Impact of existing and potential e-cigarette flavor restrictions on e-cigarette use among young adult e-cigarette users in 6 US metropolitan areas. *Prev Med Rep.* 2022 Jul 9; 28: 101901. DOI: 10.1016/j.pmedr.2022.101901

Lub: Siegel M. i Katchmar A., Effect of flavored E-cigarette bans in the United States: What does the evidence show, *Preventive Medicine*, tom 165, część B, 2022. <https://doi.org/10.1016/j.ypmed.2022.107063>

²⁸ Parlamentarne Biuro ds. Oceny Wyborów Naukowych i Technologicznych (OPECST), „Nowe produkty tytoniowe lub na bazie nikotyny: odsłonięcie zasłony dymnej”, *Noty naukowe Biura*, wrzesień 2023 r. <https://www.senat.fr/rap/r22-931/r22-9311.pdf>

²⁹ Friedman A. i inni, Wpływ ograniczeń dotyczących smaków e-papierosów na sprzedaż wyrobów tytoniowych, 29 stycznia 2024 r. <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4586701>

odsetek palaczy. Dokładniej rzecz ujmując, w wyniku zakazu stosowania aromatów sprzedaje się o 8 paczek papierosów więcej na każdą niewykupioną fiolkę e-liquidu o pojemności 10 ml. Wzrost palenia dotyczy wszystkich grup wiekowych, w tym nieletnich, co potwierdza efekt bariery (zob. prawda nr 3). W swojej nocie OPECST wyraził ubolewanie, że „informacje zwrotne z ostatnich zakazów nie pozwalają w pełni ocenić konsekwencji tych decyzji pod względem trajektorii użytkowania”. Odpowiadając niejako na wątpliwości OPECST, amerykańscy badacze jednoznacznie stwierdzają: wobec negatywnych skutków zakazu należy przywrócić różnorodność aromatów tam, gdzie została ograniczona, i zdecydowanie nie rozszerzać zakazu na cały kraj.

Wrzesień 2023 r. to także miesiąc zakończenia zbierania danych z operacji Merci la vape. Czego się dowiedzieliśmy? Że amerykańscy naukowcy mają rację. Aromaty są kluczowym czynnikiem zachęcającym do wapowania, ponieważ w przypadku ich zakazu ponad połowa waperów (57%) szukałaby różnych aromatów na czarnym rynku. Zakaz aromatów miałby katastrofalne skutki, z wyjątkiem korzyści dla przemysłu tytoniowego i sektora zdrowotnego związanego z leczeniem chorób. 32% z 40 000 respondentów wolałoby ponownie zacząć palić. Jedna trzecia waperów. Milion Francuzów!

Łączenie palenia z wapowaniem – krok ku rzuceniu nałogu

Niektórzy palacze wapią, a niektórzy waperzy palą. W badaniu Merci la vape stanowili oni 27% przypadków. Występowanie takich „wapo-palaczy” jest często przytaczana, by kwestionować skuteczność wapowania jako narzędzia wspomagającego rzucenie palenia. Łączenie palenia z wapowaniem zmniejsza prawdopodobieństwo rzucenia palenia w porównaniu z samodzielnym wapowaniem, które jest najskuteczniejszą metodą. Jednak, jak zauważa OPECST, „wapo-palenie” może być korzystne, jeśli stanowi etap przejściowy do wyłącznego wapowania. Rzeczywiście, choć w początkowych fazach często zdarza się, że waperzy nadal palą, ta sytuacja zazwyczaj nie trwa długo. Wyniki badania kohortowego przeprowadzonego przez włoskich naukowców wśród waperów po dwóch latach wskazują, że „zdecydowana większość osób łączących wapowanie z paleniem rzuciła ostatecznie palenie,

co sugeruje, że wapo-palenie jest zwykle fazą przejściową, a nie długoterminowym wzorcem użytkowania”³⁰.

W tym samym badaniu naukowcy wykazali, że wapo-palenie wiąże się z co najmniej 50-procentową redukcją spożycia palonego tytoniu u wapo-palaczy. Dane z ankiety Merci la vape potwierdzają, że niemal wszyscy wapo-palacze zmniejszają ilość spożywanego tytoniu, często znacznie: 27% pali od 10 do 20 papierosów mniej każdego dnia, a 39% zmniejszyło liczbę wypalanych papierosów o więcej niż paczkę dziennie. Całkowite i trwałe zaprzestanie palenia jest głównym, nadrzędnym celem, choć dla wielu osób obejmuje ono etap wapo-palenia. Nie jest to idealne rozwiązanie, ale w przeważającej większości przypadków oznacza znaczną redukcję konsumpcji tytoniu, co przekłada się na poprawę zdrowia, jak zauważyli cytowani wyżej włoscy naukowcy. Proces rzucania palenia przy pomocy wapowania to droga do celu. Piętnowanie wapo-palaczy i idealizowanie całkowitej, natychmiastowej abstynencji zniechęca palaczy, którzy są zaangażowani w proces rzucenia nałogu.

Jak powstało błędne przekonanie, że „gdyby wapowanie naprawdę działało, byłoby lekiem”

Substytuty nikotyny (plastry, gumy do żucia itp.), których skuteczność została uznana przez rząd, są klasyfikowane jako leki. Są dostępne wyłącznie na receptę, sprzedawane w aptekach i refundowane w ramach ubezpieczenia zdrowotnego, jeśli zostały przepisane przez lekarza. W dobrej wierze, choć błędnie, można więc uznać, że gdyby wapowanie rzeczywiście działało, również byłoby lekiem. To błędne przekonanie ma również swoje korzenie w historii wapowania. Kwestia nadania mu statusu leku została podniesiona na bardzo wczesnym etapie i stała się przedmiotem debaty publicznej. Parlament Europejski omawiał ten temat już w 2012 roku, by ostatecznie wycofać się z pomysłu i umożliwić dostęp do wapowania szerokiej grupie osób. Od czasu tej decyzji, która wpłynęła na udziały w rynku przemysłu farmaceutycznego, branża ta robi wszystko, co w jej mocy, aby zdyskredytować wapowanie, choć wcześniej

³⁰ Manzoli L. and al., Cohort study of electronic cigarette use: effectiveness and safety at 24 months, Tobacco Control 2017; 26:284-292.

zachwalała jego zalety... tak długo, jak miała nadzieję na przejęcie tego rynku....

W Australii e-papierosy są teraz dostępne wyłącznie na receptę. Czy jest to powód do radości, jak stwierdziła WHO? Być może dla uznania wapowania, ale z pewnością nie dla palaczy. W rzeczywistości nadanie e-papierosom wyłącznie statusu leku obniżyłoby ich skuteczność. To właśnie fakt, że e-papierosy nie są traktowane wyłącznie jako lek, ma tak pozytywny wpływ na walkę z paleniem. Przede wszystkim ograniczenie e-papierosów do roli leku zmniejszyłoby ich dostępność. Oznaczałoby to miliony dodatkowych konsultacji medycznych, które musiałby obsłużyć system opieki zdrowotnej, podczas gdy już teraz dla wielu obywateli uzyskanie dostępu do wizyty lekarskiej jest wyzwaniem. Dostępność lekarzy nigdy nie dorówna dostępności specjalistycznych sklepów. Ilu palaczy zrezygnuje z prób rzucenia palenia na tym etapie? Na największe trudności natkną się osoby o niskich dochodach, które także palą najwięcej. Dostępność będzie ograniczona również przez trudności w zdobyciu produktów, które będą dostępne wyłącznie w aptekach. Dodatkowo, tak jak w Australii, produkty te będą dostępne jedynie w ograniczonej gamie smaków, stężeń nikotyny i przy ograniczonej liczbie rodzajów sprzętu, co sprawi, że nie będą odpowiadały potrzebom dużej części społeczeństwa. Dodatkowo konieczność uzyskania recepty na e-papierosy oznacza ich ograniczoną dostępność. W badaniu Merci la vape 88% byłych palaczy przyznało, że wsparcie otrzymane od wyspecjalizowanych sprzedawców pomogło im spróbować e-papierosów, podczas gdy tylko 52% uznało, że otrzymali wsparcie od pracowników służby zdrowia, a zaledwie 19% oceniło to wsparcie jako znaczące. Pamiętajmy, że choć niewiele osób pozostaje jawnie wrogo nastawionych do wapowania, zdecydowana większość lekarzy ma małą wiedzę o wapowaniu i jest podatna na dezinformację oraz kampanie oczerniające prowadzone przez agencje ds. zdrowia.

Ponadto jednym z głównych problemów związanych z rzuceniem palenia przy użyciu terapii medycznej jest to, że zmusza ona palaczy do postrzegania siebie jako pacjentów, którzy muszą korzystać z pomocy pracowników służby zdrowia. Jednak wielu palaczy, w tym ci, którzy chcą rzucić palenie, nie uważa się za osoby chore. Obecna polityka antynikotynowa więc ich nie obejmuje. Z kolei e-papierosy mogą trafić do tej grupy, gdyż są dostępne w inny sposób niż wyłącznie na receptę.

Skuteczność wapowania polega na tym, że palaczy traktuje się nie jak pacjentów, lecz jak konsumentów. To produkt, który zmienił sposób myślenia o rzucaniu palenia; wprowadzając pojęcie przyjemności, w czym kluczową rolę odgrywa różnorodność aromatów, pozwalająca każdemu znaleźć smak odpowiadający jego upodobaniom. Teraz można rzucić palenie bez cierpienia, a nawet czerpiąc z tego przyjemność. Nierzadko zdarza się, że palacze próbują e-papierosów z ciekawości, a potem, odkrywając przyjemność płynącą z ich używania, decydują się na proces odstawienia tradycyjnych papierosów. W przypadku substytutów nikotyny to zjawisko nie zachodzi, ponieważ wymagają one świadomego sięgnięcia po pomoc systemu opieki zdrowotnej... a który lek daje przyjemność? Wachlarz terapii dostępnych dla palaczy powinien być jak najszerszy. E-papierosy mogłyby być przepisywane przez lekarza, ale powinny również pozostać dostępnym produktem konsumenckim, aby dotrzeć do jak największej liczby palaczy.

Jednak jako produkt codziennego użytku e-papierosy podlegają dyrektywie europejskiej (TPD), która wprowadza maksymalny limit stężenia nikotyny na poziomie 20 mg/ml³¹. Badania populacyjne pokazują, że poziom ten jest nadal zbyt niski, by umożliwić rzucenie palenia prawie 30% palaczy. W odpowiedzi na ten niski limit stężenia nikotyny Komisja Europejska obiecała w 2013 r. zatwierdzić produkty do wapowania o zawartości nikotyny przekraczającej 20 mg/ml jako produkty lecznicze. Ponad dekadę później żaden taki produkt nie jest dostępny w Europie. Specjaliści od uzależnień od tytoniu często „kombinują”, zalecając tym pacjentom stosowanie plastrów nikotynowych w połączeniu z wapowaniem, ale ci, którzy nie korzystają z konsultacji, są skazani na papierosy, dopóki władze nie dotrzymają danego słowa.

Prawda nr 3: Wapowanie nie otwiera drogi do palenia

Podczas gdy wciąż są osoby, które zaprzeczają skuteczności wapowania jako narzędzia wspierającego rzucanie palenia, we Francji dominującą obawą

³¹ EHTRA, The EU Nicotine Users Survey 2020, czerwiec 2021 r.
<https://ethra.co/eu-survey>

pozostaje to, że wapowanie skłoni osoby niepalące (zwłaszcza młode) do sięgnięcia po papierosy, co napędza słabe wsparcie dla wapowania ze strony władz publicznych oraz jego stanowcze odrzucenie przez niektóre stowarzyszenia antynikotynowe. Strach przed tzw. „efektem bramy” jest tak silny w tych organizacjach, że pod koniec 2023 roku minister zdrowia przeorganizował ich misję, klasyfikując je jako stowarzyszenia przeciwdziałające wapowaniu. Dla nich walka z wapowaniem jest formą walki z paleniem. Tymczasem dane nie tylko nie potwierdzają rzeczonego efektu bramy, lecz przeciwnie – badania naukowe wskazują na istnienie mechanizmu odwrotnego, czyli że wapowanie zniechęca młodych ludzi do palenia. Zwalczanie wapowania pod pozorem ochrony młodych to nie tylko uleganie nieuzasadnionej panice moralnej, ale też poświęcanie starszych palaczy w imię iluzji i ryzykowanie wzrostu odsetka palaczy wśród młodzieży, mimo że od czasu pojawienia się e-papierosów odsetek ten znacząco spada.

Wapowanie nie jest furtką do palenia: mit efektu „bramy”

Teoria efektu „bramy” narodziła się około czterdzieści lat temu i miała na celu analizę przejścia od używania „miękkich” narkotyków do „twardych”. Od czasu pojawienia się e-papierosów zaczęto stosować tę teorię, sugerując, że może ono skłaniać młodych niepalących do sięgnięcia po papierosy. Odwoływanie się do tej teorii nie jest przypadkowe – w subtelny sposób zrównuje ona wapowanie z narkotykami. Logika stojąca za powiązaniem wapowania z paleniem papierosów wygląda następująco: korzystanie z e-papierosów miałoby normalizować palenie tradycyjnych papierosów, ponieważ czynność i samo urządzenie są podobne. Ryzyko sięgnięcia po papierosy w następstwie wapowania miałoby wzrastać, gdyż wapowanie miałoby prowadzić do uzależnienia od nikotyny u osób, które wcześniej nie paliły. Naukowa weryfikacja tej teorii, czy to w celu jej potwierdzenia, czy obalenia, jest jednak bardzo trudna, ponieważ czynniki prowadzące do palenia są wielorakie i zależą zarówno od jednostki, jak i jej środowiska. Należy podkreślić, że teoria ta opiera się na kluczowych założeniach, o których wiadomo, że są błędne. Wiele obserwacji i badań wskazuje, że efekt „bramy” jest bardziej mitem i argumentem retorycznym niż rzeczywistym

dowodem mogącym uzasadniać wprowadzanie restrykcyjnych przepisów dotyczących wapowania.

Pierwszy istotny zarzut wobec tego podejścia został wielokrotnie udowodniony, a ankieta Merci la vape potwierdza to po raz kolejny: e-papierosy przyciągają osoby niepalące tylko w bardzo marginalnym stopniu – mniej niż 2%. Większość waperów to palacze lub byli palacze. Jeśli przyjrzymy się wyłącznie młodszej populacji, zobaczymy, że eksperymentowanie z wapowaniem zaczyna się później niż z papierosami³². Dane z Francuskiego Obserwatorium Narkotyków i Tendencji Uzależnień (OFDT) pokazują, że młodzi sięgają po e-papierosy wyraźnie później niż po papierosy. W prawie dziewięciu przypadkach na dziesięć młodzi ludzie, którzy eksperymentują z e-papierosami, robią to jedynie raz, bez kontynuacji³³. Ankiety wskazują również, że takie sporadyczne eksperymenty odbywają się zazwyczaj bez nikotyny, czyli bez żadnej substancji psychoaktywnej³⁴. Wreszcie, wielu młodych ludzi, którzy twierdzą, że używają e-papierosów na dłuższą metę, robi to tylko okazjonalnie³⁵.

Co więcej, gdyby e-papierosy rzeczywiście skłaniały młodych ludzi do sięgnięcia po papierosy, ponad dekadę po ich wprowadzeniu powinniśmy bez trudu zauważyć korelacje – nawet jeśli nie można wykazać związku przyczynowego z wysokim stopniem naukowej pewności. Powinniśmy obserwować wzrost palenia wśród młodych w grupach, w których e-papierosy są szczególnie popularne. Ten wzrost powinien być także widoczny w porównaniu częstości palenia w krajach o mniej lub bardziej liberalnym podejściu do e-papierosów. Ponadto, ponieważ niektóre kraje zmieniły w tym okresie przepisy (ogólnie ograniczając dostęp do

³² OFDT, Les drogues à 17 ans - Analyse de l'enquête ESCAPAD 2022, marzec 2023 r. <https://www.ofdt.fr/BDD/publications/docs/efxof2d3.pdf>, zob. również Dautzenberg B. et al, L'e-cigarette bouleverse les autres consommations des adolescents parisiens (2012 à 2014), Rev Mal Respir. 2016 Mar;33(3):225-34.

DOI : 10.1016/j.rmr.2015.05.010.

³³Bauld B. and al., E-Cigarette Uptake Amongst UK Youth: Experimentation, but Little or No Regular Use in Nonsmokers, Nicotine & Tobacco Research, Volume 18, Issue 1, January 2016, Pages 102–103. <https://doi.org/10.1093/ntr/ntv132>

³⁴<https://www.ladepeche.fr/article/2016/05/10/2341352-e-cigarette-semble-concurrer-tabac-chez-jeunes-enquete.html>

³⁵ Roberts M.E. et al, The case of young people who use e-cigarettes infrequently: Who is this population? Drug and Alcohol Dependence, tom 259, 2024. <https://doi.org/10.1016/j.drugalcdep.2024.111316>

e-papierosów), wykrycie efektu „bramy” powinno być możliwe poprzez analizę zmian w częstotści palenia.

Jednak naukowcy z Francji, Wielkiej Brytanii, USA itp. odkryli, że w krajach, w których wapowanie jest bardzo spopularyzowane, liczba palaczy nie rośnie, a wręcz przeciwnie, maleje³⁶. We Francji w latach 2011-2022, czyli w okresie rozwoju wapowania, liczba palących wśród nastolatków spadła z 44% do 19,6% w przypadku miesięcznego używania i z 30,8% do 6,2% w przypadku codziennego używania³⁷. W Stanach Zjednoczonych jest podobnie do tego stopnia, że naukowcy doszli do jasnego wniosku: „Obawy dotyczące potencjalnego wzrostu konsumpcji papierosów wśród nastolatków po wprowadzeniu papierosów elektronicznych na rynek amerykański na początku 2010 roku nie są poparte żadnymi danymi”³⁸. A kiedy przepisy dotyczące wapowania stają się bardziej restrykcyjne, konsumpcja papierosów ponownie wzrasta³⁹. Tak więc w środowisku, w którym papierosy są bardzo łatwo dostępne dla nieletnich, wapowanie wydaje się raczej zniechęcać młodych ludzi do palenia niż ich do tego zachęcać.

Wapowanie pomaga odciągnąć młodych ludzi od palenia

Efekt rozproszenia, efekt konkurencji, efekt odwrócenia uwagi – za tymi terminami kryje się jedno zjawisko: wapowanie odciąga młodych ludzi od palenia. Od dawna zakładano, że to zjawisko, będące przeciwieństwem efektu bramy, istnieje – przypuszczenia te mieli zarówno profesjonalści branży wapowania, jak i pracownicy służby zdrowia. Naukowcy coraz wyraźniej potwierdzają jego istnienie. Przykładem jest badanie Stéphane’a Legleye z INSERM z 2021 roku, które wykazało, że niemal połowa nastolatków

³⁶ <https://ingesciences.fr/theorie-effet-passerelle/articles-thematiques/>

³⁷ OFDT, Les usages de substances psychoactives chez les collégiens et lycéens. Note de résultats, styczeń 2024 r.

<https://www.ofdt.fr/BDD/publications/docs/eisxDATA2e1.pdf>

³⁸ Delnevo CD. and Villanti AC., Dramatic Reductions in Cigarette Smoking Prevalence among High School Youth from 1991 to 2022 Unlikely to Have Be Undermined by E-Cigarettes, International Journal of Environmental Research and Public Health. 2023; 20(19):6866. <https://doi.org/10.3390/ijerph20196866>

³⁹ Friedman A. et al, E-cigarette Flavour Restrictions’ Effects on Tobacco Product Sales, SSRN, 29 stycznia 2024.

<http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.4586701>

eksperymentujących z papierosami (46,3%) stała się codziennymi palaczami, podczas gdy tylko 18,7% młodych ludzi, którzy zaczęli od wapowania, sięgnęło po papierosy na stałe. Autor badania doszedł do wniosku, że „eksperymentowanie najpierw z papierosami elektronicznymi (w przeciwieństwie do tytoniu) wydaje się być związane ze zmniejszonym ryzykiem codziennego palenia”⁴⁰. Wniosek ten został potwierdzony przez zespół badaczy płuc, tytoniu i epidemiologów pod kierownictwem profesora Dautzenberga. Wyniki ich badań opublikowano w 2023 roku w czasopiśmie naukowym *International Journal of Environmental Research and Public Health*, specjalizującym się w badaniach profilaktyki zdrowotnej. Badania te doprowadziły do dwóch kluczowych wniosków. Po pierwsze, badania sugerujące istnienie efektu bramy są niewiarygodne. Naukowcy przeanalizowali około dwudziestu publikacji twierdzących, że istnieje efekt bramy, i stwierdzili, że wszystkie mają błędy metodologiczne, które je unieważniają. Głównym problemem jest dobór badanych grup nastolatków – wykluczono nastolatków, którzy już palili, a zbyt dużą wagę nadano populacjom wysokiego ryzyka. Po skorygowaniu błędów metodologicznych okazało się, że związek między wapowaniem a paleniem występuje w mniej niż 5,3% badanych przypadków, przy czym nawet wtedy trudno jest jednoznacznie określić związek przyczynowy, a liczba ta odnosi się do tendencyjnej grupy badanych. Dla ogólnej populacji nastolatków rzeczywista wartość wyniosłaby bliżej 1,3%.

I odwrotnie, dane pokazują, że gdy inicjacja wapowania poprzedzała inicjację palenia, wskaźnik konsumpcji papierosów w danym miesiącu był znacznie niższy niż w przypadku, gdy inicjacja rozpoczynała się od palenia. Ogólnie rzecz biorąc, badania przekrojowe przeprowadzone na całym świecie pokazują, że efekt przekierowania jest znacznie bardziej znaczący niż efekt bramy. Nie ma wątpliwości, że strukturalny spadek palenia wśród młodych ludzi zawdzięczamy w dużej mierze rozwojowi wapowania, niezależnie od tego, czy wynika to z faktu, że papierosy stały się przestarzałe dzięki nowoczesności wapowania, z możliwości korzystania z wapowania bez nikotyny, z ciekawości typowej dla tego kluczowego wieku, z niższych kosztów wapowania w porównaniu z papierosami, z większej przyjemności

⁴⁰ Legleye S. et al, Pierwsze eksperymenty z e-papierosami w porównaniu z pierwszymi eksperymentami z papierosami i przejściem do codziennego palenia papierosów wśród nastolatków: kluczowy wpływ wieku przy pierwszym eksperymencie. *Addiction* 2021, 116, 1521-1531.
<https://doi.org/10.1111/add.15330>

zapewnianej przez wapowanie dzięki aromatom, czy też ze znacznego zmniejszenia uciążliwości (problemy zdrowotne, nieprzyjemne zapachy, ryzyko pożaru itp.). Zauważając, że większość przepisów ograniczających wapowanie na całym świecie opiera się na efekcie bramy, autorzy konkludują, że „nadmierna regulacja e-papierosów wśród młodych ludzi z powodu błędnej interpretacji wyników badań podłużnych może być szkodliwa dla zdrowia publicznego i kontroli tytoniu”⁴¹.

Dla osób słabo zaznajomionych z tematem efekt bramy jest ideą intuicyjną, a więc silnie oddziałującą. Pomysł ten tym łatwiej opiera się sprzecznym danym, że łączy obawy związane z młodzieżą z fundamentalnym obowiązkiem moralnym ich ochrony. Niestety, ci, którzy niewiele wiedzą na ten temat, ale opanowali sztukę dramatyzacji, są tymi, którzy łatwo dochodzą do głosu w mediach i kręgach decyzyjnych.

Jak powstało błędne przekonanie, że „młodzi ludzie są dotknięci straszliwą epidemią wapowania”.

Ochrona młodzieży przed rozpoczęciem palenia tytoniu i trwaniem w tym nałogu jest niezbędna i skuteczna z punktu widzenia zdrowia publicznego. Im wcześniej młodzi ludzie zaczynają palić, tym bardziej się uzależniają, a rzucenie nałogu staje się trudniejsze. Ukierunkowanie na młodych zawsze było kluczową strategią firm tytoniowych, które stosowały najbardziej wyrafinowane techniki, aby promować palenie wśród nastolatków. W tym kontekście niepokój związany z pojawieniem się wapowania wśród młodzieży, gdy tylko pojawiło się na rynku, był całkowicie uzasadniony. Od tego czasu różne dane powinny działać uspokajająco: wapowanie pozostaje marginalną praktyką wśród młodych ludzi, a dowody na efekt bramy są nieobecne. Przeciwnie, choć wskaźniki palenia wśród nastolatków są nadal wysokie, a kontrole sprzedaży tytoniu nieletnim są rzadkie, wapowanie zdaje się wręcz odciągać młodzież od palenia (patrz wyżej). Mimo to przekonanie o rzekomej „epidemii

⁴¹ Dautzenberg B. et al, A. Systematyczny przegląd i krytyczna analiza badań podłużnych oceniających wpływ e-papierosów na rozpoczęcie palenia papierosów wśród nastoletnich nigdy niepalących. *Int. J. Environ. Res. Zdrowie Publiczne* 2023, 20, 6936. <https://doi.org/10.3390/ijerph20206936>

wapowania” wśród młodych pozostaje silnie obecne, szczególnie wśród stowarzyszeń antynikotynowych, a jest tak przede wszystkim dlatego, że pogląd ten podtrzymują media i kręgi polityczne. Dwa czynniki odpowiadają za rozpowszechnienie tego błędnego przekonania: wyolbrzymione wydarzenie, upozorowane na poważne zagrożenie, oraz strategiczna wartość pojęcia „epidemii wapowania” wśród młodzieży jako narzędzia medialnego i politycznego.

W 2019 roku 68 Amerykanów zmarło z powodu chorób płuc związanych z wapowaniem. Urazy te, które dotknęły głównie młodych ludzi, a w niektórych przypadkach również nieletnich, zostały nazwane EVALI, czyli *E-cigarette or Vaping Use-associated Lung Injury* (choroba płuc związana z używaniem e-papierosów lub wapowaniem). Po dochodzeniu epidemiologicznym amerykańskie władze ustaliły, że osoby te zostały zarażone, ponieważ korzystały ze sprzętu do wapowania w celu wdychania podrobionych, czarnorynkowych produktów THC zawierających octan witaminy E, substancję tłuszczową stosowaną jako rozcieńczalnik. Wapowanie jako takie nie było więc odpowiedzialne, ponieważ sprzęt użyto niezgodnie z przeznaczeniem, podobnie jak w przypadku skutków zmodyfikowanych w celu zwiększenia ich prędkości. Niemniej jednak media natychmiast powiązały te przypadki z wapowaniem i oskarżyły je o wywołanie problemu, wzbudzając tym samym niepokój społeczny. Mimo że ostatecznie oczyszczono wapowanie z zarzutów, po kryzysie EVALI na całym świecie zaczęły się mnożyć zakazy dotyczące wapowania. Jak zwykle się mówi: „rzucaj oszczerstwa, zawsze coś się przyцепi”.

Jeśli wapowanie zostało tak głęboko i trwale zdyskredytowane przez kryzys EVALI, to również z powodu terminów używanych do jego atakowania, które kryzys ten rzekomo potwierdził. Zwrot „epidemia wapowania wśród młodzieży” stosowano wcześniej wyłącznie w odniesieniu do udokumentowanego wzrostu wapowania wśród młodych ludzi w połowie lat 2010. Choć termin ten funkcjonował w przestrzeni publicznej, brakowało dramatycznego kontekstu, który mógłby go umocnić – kryzys EVALI dostarczył takiego kontekstu, nadając hasłu popularność. Jednak podstawą publicznego i politycznego sukcesu koncepcji „epidemii wapowania wśród młodzieży” jest głównie jego retoryczna siła oddziaływania. Dlatego aktywiści antywapowania używają tego określenia tak często, podobnie jak pojęcia efektu pomostowego,

które stanowi jego dopełnienie. Mówienie o „epidemii” to odwołanie zarówno do rozumu, jak i emocji. Termin „epidemia” – pochodzenia medycznego – wywołuje skojarzenia z rygiem, danymi statystycznymi i pewnością. Jednocześnie sprawia, że problem wydaje się niepokojący i dramatyczny, sugerując, że sytuacja osiągnęła już ogromne rozmiary i nieubłagane się rozprzestrzenia, wymykając się spod kontroli. Odwoływanie się do emocji w argumentacji nie jest samo w sobie naganne, ale w retoryce emocje mają szczególny status, ponieważ łatwo prowadzą do manipulacji. Odwoływanie się do emocji może sprawić, że ludzie tracą zdolność do niezgadzenia się – emocje przyciągają uwagę, osłabiając inne informacje i uniemożliwiając nam dystans, analizę oraz krytyczną ocenę argumentów.

Echa kryzysu EVALI wciąż pobrzmiewają, ilekroć „epidemia wapowania wśród młodych ludzi” lub potencjalne zagrożenie dla młodzieży jest przywoływane w celu uzasadnienia środków ograniczających dostęp do wapowania – także dla dorosłych palaczy, którzy chcą walczyć z udowodnionymi zagrożeniami wynikającymi z palenia.

Prawda nr 4: Wapowanie to odpowiedzialny przemysł

Wielki złoceńca czeka, papieros w ustach. Żadnego szeryfa na horyzoncie – po co, skoro nie ma zasad do pilnowania. Śmierć czai się na każdym rogu. Ukryty w cieniu, bezwzględny złoceńca mierzy w najsłabszych, szykując się do ataku, by ich okraść, a potem zgładzić. Ale to nie jest świat wapowania, choć krytycy lubią go tak przedstawiać. Wapowanie to nie Dzikie Zachód. To sektor regulowany, ściśle kontrolowany i zarządzany przez odpowiedzialnych profesjonalistów. Konsumenci są chronieni, ryzyko jest minimalne, a najbardziej narażeni mogą na tym tylko zyskać. Udawanie, że jest inaczej, by uzasadnić coraz bardziej restrykcyjne przepisy dotyczące wapowania, może mieć jedynie przewrotne skutki i przynieść korzyść przemysłowi tytoniowemu.

Wapowanie jest z natury mało ryzykowne

Możesz wapować z nikotyną lub bez, jednak większość dorosłych waperów wybiera e-liquidy zawierające nikotynę. Najczęściej to właśnie obecność nikotyny wywołuje potępienie wapowania. Ponieważ zawierają nikotynę, produkty do wapowania są traktowane jako nic innego jak nowoczesna wersja papierosów. Potępienie nikotyny jako takiej jest jednak absurdalne. Nikotyna uzależnia, co rzeczywiście może wpływać na sytuację społeczną lub ekonomiczną jednostki, ale to nie ona powoduje choroby związane z paleniem. Przecież nikotyna stanowi podstawę substytutów nikotyny, takich jak gumy i plastry. Wbrew powszechnemu przekonaniu nikotyna nie jest rakotwórcza i nie wpływa istotnie na zdrowie dorosłych. To spalanie tytoniu i dodatków generuje substancje rakotwórcze i toksyczne, które są wdychane. Błędne rozumowanie, że papierosy zawierają nikotynę, papierosy powodują raka, więc nikotyna powoduje raka, wciąż się utrzymuje. Łatwo przejść tym tokiem rozumowania do paralogizmu: e-papierosy zawierają nikotynę, papierosy z nikotyną powodują raka, a więc wapowanie powoduje raka. Choć może się wydawać logiczne, jest to po prostu błędne. Wiele osób, niedoinformowanych lub źle poinformowanych, podąża tą ścieżką na skróty. Dodatkowo zamieszanie to jest podsycane, czasami świadomie, przez obecność podgrzewanych wyrobów tytoniowych. Jak wykazali naukowcy z Instytutu Pasteura, są one mniej szkodliwe niż papierosy, ale znacznie bardziej ryzykowne niż wapowanie, z którym są mylnie kojarzone, mimo że opierają się na zupełnie innych zasadach działania⁴².

Wapowanie może jednak powodować skutki uboczne, zależne głównie od sposobu korzystania z produktu (co waporyzujesz, jakiego sprzętu używasz i w jaki sposób). Według najbardziej kompleksowych badań naukowych poważne skutki uboczne są rzadkie i nie występują częściej niż w przypadku nikotynowych terapii zastępczych. Najczęściej zgłaszane działania niepożądane to podrażnienie gardła lub ust, bóle głowy, kaszel i nudności, które zazwyczaj ustępują z czasem⁴³. Niezależnie od perspektywy, wapowanie nie jest bardziej ryzykowne niż inne produkty konsumenckie i

⁴² Dusautoir R. and al., Comparison of the chemical composition of aerosols from heated tobacco products, electronic cigarettes and tobacco cigarettes and their toxic impacts on the human bronchial epithelial BEAS-2B cells, *Journal of Hazardous Materials*, Volume 401, 2021, <https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2020.123417>

⁴³ Hartmann-Boyce J. and al., Electronic cigarettes for smoking cessation. *Cochrane Database of Systematic Reviews* 2022, Issue 11. Art. No.: CD010216.

DOI: 10.1002/14651858.CD010216.pub7

pozostaje znacznie mniej szkodliwe niż palenie. Od 2015 r. agencja Public Health England, będąca częścią brytyjskiego Departamentu Zdrowia, stwierdziła, że wapowanie zmniejsza ryzyko o 95% w porównaniu z paleniem. W badaniu finansowanym przez Francuski Narodowy Instytut Raka i Instytut Badań nad Zdrowiem Publicznym (IReSP) Instytut Pasteura w Lille potwierdził niedawno, że wapowanie znacznie redukuje ryzyko w porównaniu z paleniem tytoniu⁴⁴. Podczas gdy dym tytoniowy zawiera ponad 7000 toksycznych substancji, wapowanie eliminuje ponad 99% z nich, w tym tlenek węgla (CO) i substancje smoliste (TAR). Te, które pozostają, występują w bardzo małych ilościach: redukcja toksycznych pozostałości wynosi 99,8% w przypadku karbonyli i 98,5% w przypadku wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA)⁴⁵.

Produkcja i marketing produktów do wapowania są objęte ramami regulacyjnymi

Wapowanie niesie małe ryzyko dlatego, że z samej swojej natury wiąże się z niskim narażeniem na substancje toksyczne. Wiarygodne badania naukowe wyraźnie to potwierdzają, a jedynie politycy twierdzą inaczej. E-liquidy to dość proste produkty, zawierające jedynie aromaty, glikol propylenowy, glicerynę i ewentualnie nikotynę. Nie można jednak całkowicie wykluczyć ryzyka. Na przykład niektóre specyficzne cząsteczki mogą ulec rozkładowi po podgrzaniu i stać się szkodliwe lub sprzęt do wapowania może zostać przejęty, szczególnie na czarnym rynku, jak miało to miejsce podczas kryzysu EVALI (zob. prawda nr 3). Podobnie jak w przypadku każdego produktu, od lasagne po samoloty, nie można całkowicie wykluczyć zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa. Jednak w przypadku wapowania są one szczególnie niskie, ponieważ produkty do wapowania są ściśle regulowane w większości krajów, od produkcji po marketing. We Francji wapowanie jest regulowane przez europejską dyrektywę w sprawie wyrobów tytoniowych (2014/40/UE), europejskie rozporządzenie REACH (1907/2006) mające na celu ochronę zdrowia ludzkiego i środowiska przed zagrożeniami związanymi z substancjami chemicznymi, artykuły od L3513-1 do L3513-6 kodeksu zdrowia publicznego oraz rozporządzenie z dnia 19 maja 2016 r. w sprawie

⁴⁴ Public Health England, E-cigarettes: an evidence update, 1995.

<https://www.gov.uk/government/publications/e-cigarettes-an-evidence-update>

⁴⁵ Dusautoir R. and al., Journal of Hazardous Materials, Volume 401, 2021, op. cit.

<https://doi.org/10.1016/j.jhazmat.2020.123417>

produktów do wapowania zawierających nikotynę. Od samego początku wapowanie jest więc ściśle regulowane przez prawo. Ten gąszcz przepisów obejmuje środki zakazujące sprzedaży nieletnim, reklamy i sponsoringu. Stężenie nikotyny jest ograniczone, podobnie jak objętość butelek zawierających nikotynę. Opakowania muszą zawierać ostrzeżenie o zagrożeniach i nie mogą zawierać żadnych komunikatów o pozytywnych właściwościach wapowania (sic!). Wszystkie składniki CMR (rakotwórcze, mutagenne i reprotoksyczne) są w płynach do wapowania zakazane, a organy nadzorcze są powiadamiane o każdym szczególe składu płynów i emisji, które również podlegają monitorowaniu zdrowia. Oprócz wszystkich obowiązkowych przepisów kontrola produktów do wapowania we Francji jest dodatkowo wzmacniana przez dobrowolne normy techniczne AFNOR, obejmujące produkcję e-liquidów, produkcję urządzeń oraz pomiar emisji. Certyfikacja tych produktów jest następnie weryfikowana przez audytora. Dzięki temu, po 10 latach obecności na rynku i codziennym użytkowaniu przez kilka milionów konsumentów, we Francji nie doszło do żadnego poważnego incydentu związanego z wapowaniem.

To prawda, że e-papierosy są już bardzo bezpiecznym produktem, ale to nie znaczy, że nie można dążyć do zwiększenia ich bezpieczeństwa, jeśli zajdzie taka potrzeba – jak w przypadku każdego innego produktu konsumenckiego. Aby jednak uniknąć niepożądanych skutków, musimy zadać sobie trud podjęcia decyzji na podstawie dowodów, które obejmują ocenę korzyści/ryzyka. Zbyt często decyzje dotyczące wapowania są podejmowane pod presją grup interesów lub mediów lub są wynikiem kalkulacji politycznych. Jednorazowe papierosy elektroniczne są przykładem zmian na rynku i wzorców konsumpcji, które mogą skłonić nas do zakwestionowania i dostosowania przepisów. Oprócz ważnego powodu ekologicznego, głównym uzasadnieniem zakazu jednorazowych e-papierosów była ochrona młodych ludzi, co oznaczało jednak ryzyko zniechęcenia dorosłych byłych palaczy do wapowania. Sprzedaż nieletnim była już jednak surowo zabroniona. Wdrożenie wielowarstwowych zabezpieczeń i restrykcji w celu ochrony nieletnich jest całkowicie zrozumiałe, ale decyzja ta powinna opierać się na danych i rygorystycznej kalkulacji korzyści/ryzyka, która nie obejmowałaby tylko młodych ludzi. Podobnie, plany rozszerzenia zasad jednolitego opakowania na produkty do wapowania powinny uwzględniać wpływ na postrzeganie wapowania. Jest prawdopodobne, że regulując wapowanie na

tych samych zasadach co tytoń, rozpowszechniamy ideę, że ryzyko związane z obydwooma produktami jest identyczne. Ta dezinformacja poprzez łączenie wykluczyłaby wapowanie jako możliwą alternatywę dla wielu palaczy.

Wapowanie przynosi korzyści w szczególności osobom w trudnej sytuacji

Najbiedniejsi palą najwięcej. Nierówności zdrowotne związane z paleniem potwierdzają się rok po roku. Według Santé publique France, 42% bezrobotnych pali, w porównaniu do 26% osób pracujących. Jedna trzecia populacji o najniższych dochodach spożywa najwięcej tytoniu. W latach 2019-2021 różnica ta jeszcze się pogłębiła, wraz ze wzrostem częstości palenia wśród osób najmniej zamożnych. Najmniej zamożni dorośli palą więcej niż dwadzieścia lat temu. Te nierówności są rażące, czy to pod względem wieku, w którym ludzie zaczynają palić, prób rzucenia palenia czy nawrotów, i dotyczą wszystkich grup wiekowych⁴⁶. Istnieje wiele przyczyn tych nierówności: palenie jest bardziej stygmatyzowane w bardziej uprzywilejowanych środowiskach, zaburzenia lękowe i depresyjne są częstsze w środowiskach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, a w tych samych środowiskach brakuje długoterminowych prognoz w obliczu codziennych trudności. Epidemiologia społeczna pokazuje, że „tytoń jest postrzegany jako jedna z niewielu przyjemności: nie stać cię na wakacje na Tahiti, ale stać cię na paczkę papierosów, mimo że są one zawsze droższe⁴⁷”. W tych okolicznościach potrzebne są ukierunkowane środki, aby zaspokoić potrzeby osób borykających się z trudnościami finansowymi. Podniesienie ceny tytoniu może być ogólnie skutecznym środkiem, ale jak wyjaśnia badacz INSERM, mamy do czynienia z „wieloma osobami znajdującymi się w niekorzystnej sytuacji, które nie są w stanie zaprzestać ani ograniczyć konsumpcji”. W praktyce dla 64,6% byłych palaczy, którzy odpowiedzieli na ankietę Merci la vape, wzrost cen tytoniu nie jest skutecznym środkiem.

⁴⁶ Santé publique France, tygodniowy biuletyn epidemiologiczny, 31 maja 2023 r., nr 9-10.
<https://www.santepubliquefrance.fr/determinants-de-sante/tabac/documents/magazines-revues/bulletinepidemiologique-hebdomadaire-31-mai-2023-n-9-10-journee-mondiale-sans-tabac-31-mai-2023>
⁴⁷
https://www.lemonde.fr/societe/article/2021/05/26/pour-les-plus-defavorises-le-tabac-est-percucomme-l-un-de-s-rares-plaisirs_6081579_3224.html

Osoby te „obserwują spadek swojej siły nabywczej”⁴⁸. Dla nich nierówności społeczne się pogarszają.

Wapowanie pomaga zmniejszyć nierówności zdrowotne związane z paleniem. Po pierwsze, jest to po prostu skuteczne narzędzie do ograniczania palenia. Po drugie, niższy koszt wapowania w porównaniu z papierosami ogranicza wpływ na siłę nabywczą i deprywację podstawowych potrzeb. Wapowanie nie tylko może prowadzić do całkowitego zaprzestania konsumpcji nikotyny, ale w zależności od typu palacza, kosztuje od dwóch do trzech razy mniej niż palenie⁴⁹. Co więcej, niższy koszt wapowania wyraźnie zachęca ludzi do przejścia na tę alternatywę dla palenia. W szczególności wapowanie oferuje palaczom o niskich dochodach konkurencyjną cenowo alternatywę dla papierosów z czarnego rynku lub tytoniu do skręcania papierosów z krajów sąsiednich. Koszt odegrał ważną lub kluczową rolę dla ponad 85% byłych palaczy, którzy odpowiedzieli na ankietę Merci la vape. Było to istotne dla 58% respondentów o najniższych dochodach w porównaniu z 36% w najwyższych przedziałach dochodowych. Logicznie rzecz biorąc, 82% uważa, że dystrybucja bezpłatnych zestawów startowych dla palaczy, którzy chcą rzucić palenie, pomogłaby skuteczniej zwalczać palenie. Podobnie jak Royal College of Physicians, prawie 90% uważa, że obniżenie podatku VAT na wapowanie z 20% do 5,5% również byłoby pomocne. Dowodem na znaczenie różnicy w kosztach przy wyborze waporyzacji jest fakt, że gdyby dopłata podwoiła cenę e-liquidów, 54% byłych palaczy próbowałoby pozyskać te produkty za pośrednictwem rynków równoległych, a 22% stwierdziło, że zaczęłoby palić ponownie lub paliłoby więcej. Producenci wyrobów tytoniowych nie mylą się. Aby ograniczyć atrakcyjność wapowania i chronić swój rynek, starają się uzyskać takie samo opodatkowanie wapowania jak papierosów, zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym. Jako pierwsi ucierpią na tym osoby w najtrudniejszej sytuacji.

48

https://www.liberation.fr/societe/sante/tabagisme-chez-les-plus-precaires-la-dependance-a-lanicotine-est-plus-importante-dans-les-milieus-defavorises-20230531_4JZQ3DCSN5ESTKT7UOCEVYB

GNU/

⁴⁹ https://www.challenges.fr/vie-pratique/quel-est-le-cout-reel-de-la-cigarette-electronique_816951

Jak powstało błędne przekonanie, że „za wapowaniem stoją wielkie koncerny tytoniowe”

Piętno związane z wapowaniem wynika z tego, że – świadomie lub błędnie – jest ono kojarzone z wielkimi koncernami tytoniowymi. Ponieważ wapowanie może zawierać nikotynę, bywa określane jako nic innego niż nowy podwójny trik przemysłu tytoniowego. W efekcie przyjmuje się, że wapowanie jest niebezpieczne, a sektor pełen nielegalnych podmiotów.

W rzeczywistości wapowanie jest zaprzysięgłym wrogiem wielkich koncernów tytoniowych. Nie zapominajmy, że wapowanie jest najskuteczniejszym substytutem palenia, szczególnie wśród nałogowych palaczy, i są wszelkie przesłanki, by sądzić, że zniechęca ono młodych ludzi od palenia, a nie odwrotnie. Analitycy finansowi (Barclays, Goldman Sachs itp.) oraz główne grupy tytoniowe same przyznają, że wapowanie poważnie osłabia zyski producentów papierosów. Niektórzy twierdzą, że choć wapowanie pomaga ludziom rzucić palenie, jest jedynie przynętą, ponieważ wielkie koncerny tytoniowe rzekomo kontrolują sektor wapowania i traktują go jako kolejny sposób na osiągnięcie zysków. Jednak branża wapowania składa się głównie z niezależnych firm, a 85% sprzedaży generują podmioty niezwiązane z przemysłem tytoniowym⁵⁰.

Na pokaz, samodzielnie lub za pomocą organizacji będących fasadą, koncerny tytoniowe pozornie wspierają wapowanie, co jednak podważa jego wiarygodność. Za kulisami inwestują niewiele w badania, ale znacząco w marketing produktów przypominających wapowanie, takich jak podgrzewany tytoń czy systemy zamknięte. W rzeczywistości ich produkty są mało skuteczne pod względem rzucania palenia, a podgrzewany tytoń jest znacznie bardziej szkodliwy niż wapowanie. W efekcie ich udział w rynku tego sektora we Francji pozostaje znikomy. Koncerny jednak sięją zamęt i podkopują wiarygodność wapowania. Prowadząc podwójną grę, przemysł tytoniowy toruje sobie drogę do bardziej restrykcyjnych regulacji produktów do wapowania, co przynosi korzyść... papierosom.

⁵⁰ Xerfi Precepta, « Le marché de la cigarette électronique à l'horizon 2026 : Évolution ou révolution ? Les stratégies pour anticiper et réussir sur un marché en pleine mutation », styczeń 2024 r.

Wapowanie wyłoniło się poza systemem, zainicjowane oddolnie przez palaczy poszukujących alternatywy. Nawet dzisiaj sektor ten kultuwyje ducha antykonformizmu, co budzi niepokój wśród bardziej konserwatywnych umysłów, jednak to właśnie ta elastyczność sprawia, że wapowanie może dostosować się do różnorodnych i złożonych sytuacji palaczy, czyniąc je skutecznym narzędziem. We Francji sektor wapowania jest jednak dobrze zorganizowany i oparty na współpracy użytkowników i profesjonalistów. Kierując się poczuciem odpowiedzialności wynikającym z ich niezależności od przemysłu tytoniowego, to właśnie francuscy przedstawiciele branży wapowania stworzyli pierwsze światowe standardy w tym obszarze. Wspólne działania producentów, pracowników służby zdrowia i konsumentów, które rozpoczęły się w 2014 roku, doprowadziły do powstania norm AFNOR, obejmujących cały łańcuch dostaw w sektorze wapowania, od produkcji po dystrybucję (patrz wyżej). Francuska branża wapowania, ceniona za swoją jakość i odpowiedzialność, przejęła następnie inicjatywę w opracowywaniu europejskich i międzynarodowych standardów. To właśnie ta pionierska, odpowiedzialna, strukturalna i niezależna rola wyjaśnia wyjątkowy poziom uznania, jakim cieszą się niezależne stowarzyszenia ds. wapowania. Ponad 50% waperów, którzy wyrazili opinię na ten temat w ankiecie Merci la vape, stwierdziło, że zna AIDUCE - Niezależne Stowarzyszenie Ochrony Użytkowników E-Papierosów (51,8%), SOVAPE - Stowarzyszenie na rzecz dialogu w sprawie redukcji ryzyka związanego z paleniem (53,2%), LA VAPE DU CŒUR - Stowarzyszenie wspierające osoby w trudnej sytuacji w rzucaniu palenia przy pomocy wapowania (57,9%) oraz FIVAPE - Niezależna Federacja Profesjonalistów Wapowania we Francji (56,9%).

Część 2 Zalecenia dotyczące prospołecznej polityki w zakresie wapowania

Wapowanie nie jest produktem o marginalnym znaczeniu i powinno znajdować się w centrum uwagi rządu oraz stanowić cel polityki publicznej. Jest to także produkt, który może wnieść istotny wkład w dobro publiczne, o ile towarzyszą mu odpowiednie decyzje polityczne. Wyniki akcji *Merci la vape* skłoniły nas do rekomendacji sześciu obszarów poprawy polityki publicznej, spośród których kluczową rolę odgrywa walka z dezinformacją oraz dostarczanie dokładnych, wyważonych informacji na temat złożoności wapowania.

Priorytet 1. Bezstronne informowanie użytkowników

Informacja stanowi podstawę zarówno dobrych, jak i złych decyzji, zarówno publicznych, jak i osobistych. Tymczasem francuska opinia publiczna postrzega wapowanie negatywnie, pomimo że światowa społeczność naukowa i medyczna jest zgodna, iż wapowanie jest znacznie mniej ryzykowne niż palenie papierosów, a eksperci w dużej mierze uznają je za skuteczne narzędzie redukcji palenia. Priorytetem dla władz publicznych powinna być szeroko zakrojona kampania informacyjna na temat wapowania oraz zdecydowana ofensywa przeciwko dezinformacji.

1.1 Informowanie o zagrożeniach związanych z wapowaniem

Ryzyko związane z wapowaniem jest niewielkie, ale nie można go wykluczyć. Rozpowszechnianie wielu fałszywych informacji na temat wapowania zagłusza te istotne ostrzeżenia, często dyskredytując wapowanie jako całość. Konsumenci muszą być świadomi ryzyka związanego z wapowaniem, a także zagrożeń wynikających z niewłaściwego użycia produktu. Informacje te powinny zawsze porównywać ryzyko związane z wapowaniem i paleniem, aby uniknąć wrażenia, że wapowanie jest wyłącznie niebezpiecznym produktem, nieprzydatnym dla palaczy. W rzeczywistości wapowanie znacznie obniża ryzyko w porównaniu do palenia.

1.2 Informowanie o różnicach między alternatywami dla papierosów

Produkty do wapowania i podgrzewany tytoń to dwie alternatywy dla tradycyjnych papierosów, jednak znacznie różnią się pod względem składu i podejścia. Poziom redukcji szkód oraz skuteczność podgrzewanego tytoniu w rzucaniu palenia nie są tak dobrze udokumentowane, jak w przypadku wapowania. Mylenie wapowania z podgrzewanym tytoniem prowadzi do dyskredytowania wapowania i zniechęcania do jego stosowania. Biorąc pod uwagę udowodnioną skuteczność wapowania jako narzędzia do redukcji szkód, konsumenci powinni otrzymywać jasne informacje na temat różnic między tymi dwiema głównymi kategoriami produktów.

1.3 Informowanie o możliwościach i warunkach rzucenia palenia

Wapowanie, stosowane w odpowiednich warunkach przez odpowiednie osoby, jest skutecznym substytutem nikotyny, a palacze muszą być o tym wyraźnie informowani. Muszą być w stanie dokonywać świadomych wyborów, więc muszą być świadomi zarówno korzyści, jak i ograniczeń wapowania w tym zakresie. Skuteczność jest powiązana z dobrymi praktykami wapowania, a praktyki te powinny być również rozpowszechniane i wyjaśniane, aby zmaksymalizować skuteczność tego podejścia. Ulotki informacyjne mogłyby być umieszczane w paczkach

papierosów, aby edukować palaczy o zagrożeniach związanych z paleniem i możliwych alternatywach.

1.4 Wskazywanie źródeł informacji

Posiadanie informacji jest kluczowe, lecz w erze „alternatywnych prawd” samo w sobie nie wystarcza. Informacje przyniosą pożądany efekt tylko wtedy, gdy osoby, do których są adresowane, będą miały do nich zaufanie. Dlatego tak ważne jest, aby podczas przekazywania informacji systematycznie powoływać się na źródła naukowe, na których opierają się rekomendacje.

1.5. Kary za wprowadzanie w błąd

Informacje dotyczące wapowania powinny być jasne, rzetelne i adekwatne, zwłaszcza gdy pochodzą od struktur publicznych lub organizacji uznawanych za działające w interesie publicznym. Powinny być stosowane zasady kodeksu karnego i kodeksu zdrowia publicznego w odniesieniu do kłamstwa: fałszywe oświadczenia, kłamstwa przez zaniechanie, celowe wprowadzanie w błąd oraz tworzenie zamieszania powinny podlegać ściganiu przez organy publiczne i być karane.

Priorytet 2: Szkolenie wszystkich specjalistów

E-papieros to prosty produkt składający się z kilku składników, jednak samo wapowanie jest złożoną praktyką. Łączy w sobie trzy elementy: płyn, urządzenie i indywidualną metodę konsumpcji. Szeroki wybór płynów, sprzętu oraz metod konsumpcji, a także ich kombinacje, tworzą o wiele więcej możliwości niż w przypadku innych nikotynowych substytutów. To właśnie wszechstronność wapowania w dużej mierze sprawia, że jest ono tak skuteczne w procesie odstawiania nikotyny, ponieważ umożliwia każdej osobie znalezienie rozwiązania jak najlepiej dopasowanego do jej potrzeb. Opanowanie różnorodności sytuacji i opcji, jakie oferuje wapowanie,

wymaga jednak wiedzy, która nie jest jeszcze dostatecznie rozpowszechniona.

2.1. Szkolenie pracowników służby zdrowia i innych specjalistów zaangażowanych w walkę z paleniem tytoniu

Specjaliści ds. walki z paleniem oraz osoby, które mają styczność ze skutkami wapowania, lecz traktują je jako jedną z wielu czynności – jak lekarze pierwszego kontaktu, pracownicy socjalni i psychologowie – są często pierwszymi doradcami w zakresie rzucania wapowania. Faktem jest jednak, że ich wiedza na ten temat bywa powierzchowna, a oni sami muszą zmagać się z wieloma zaleceniami i sprzecznymi informacjami. Choć codzienne praktyczne doświadczenie często stanowi rozsądną podstawę podejmowanych przez nich decyzji, skuteczność tego pragmatyzmu byłaby znacznie większa, gdyby opierała się na bardziej systematycznej wiedzy opartej na dowodach.

Specjalne kursy powinny być częścią podstawowego szkolenia tych specjalistów, a programy kształcenia ustawicznego powinny być oferowane przez francuskie *grandes écoles* i uniwersytety działające w obszarze opieki zdrowotnej i pracy społecznej. Osoby pracujące w tej dziedzinie, w szczególności organizacje i stowarzyszenia, powinny wspierać organizację tych szkoleń, a także być ich docelowymi odbiorcami.

2.2. Szkolenie specjalistów z sektora wapowania

Jako osoby na pierwszej linii frontu w walce z nałogiem palenia, profesjonalści zajmujący się wapowaniem powinni mieć dostęp do szkoleń dotyczących walki z paleniem oraz sposobów, jak uczynić wapowanie najskuteczniejszym narzędziem redukcji szkód. Program szkoleniowy powinien obejmować szkolenia techniczne z zakresu wapowania, szkolenia dotyczące problemów palaczy i polityki antynikotynowej, a także kursy dotyczące dobrych praktyk w doradzaniu waperom oraz w produkcji i dystrybucji produktów do wapowania.

Certyfikacja kursów szkoleniowych stanowiłaby gwarancję ich jakości i istotną zachętę do uczestnictwa. Jednocześnie system ciągłych szkoleń zapewniłby aktualizację wiedzy osób zawodowo związanych z wapowaniem oraz dostosowanie ich praktyk do rozwoju urządzeń i technik wapowania, nowych danych naukowych oraz uzupełniających polityk antynikotynowych, zwłaszcza pragmatycznych dostosowań wdrażanych przez osoby pracujące w terenie.

Priorytet 3. Zwiększanie efektywności usuwania szkód

Użytkownicy e-papierosów to prawie wyłącznie palacze, którzy są w trakcie rzucania nałogu lub byli palacze, którzy ograniczyli lub całkowicie zrezygnowali z palenia dzięki wapowaniu. W związku z tym wszelkie działania utrudniające dostęp do e-papierosów lub ograniczające możliwość wyboru produktów dostosowanych do różnorodnych potrzeb są szkodliwe dla procesu ograniczania palenia. Przeciwnie, wszystko, co ułatwia palaczom dostęp do e-papierosów, stanowi szansę na redukcję szkód związanych z nałogiem i powinno być wspierane.

3.1 Utrzymanie przystępności cenowej

Podatki nie powinny stanowić bariery dla wapowania. Grupy znajdujące się w najtrudniejszej sytuacji ekonomicznej są najbardziej dotknięte problemem palenia. Różnica w cenie między papierosami a produktami do wapowania, wynikająca z różnicy w opodatkowaniu, zachęca wielu palaczy do wyboru alternatywy, jaką oferuje wapowanie, co zmniejsza ich ryzyko zdrowotne oraz niepewność ekonomiczną. Dodatkowe opłaty muszą zostać wykluczone. Nadmierne opodatkowanie urządzenia, które pomaga ludziom rzucić palenie, jest niesprawiedliwe i wywiera negatywny wpływ na zdrowie publiczne. Ponadto żadne z nikotynowych terapii zastępczych nie jest nadmiernie opodatkowane, niezależnie od tego, czy są to leki, hipnoza, aurikuloterapia, czy nawet niesprawdzone środki. W interesie zdrowia publicznego należy obniżyć VAT na wapowanie, aby uczynić je bardziej dostępnym dla palaczy.

3.2 Utrzymanie bogactwa aromatów

To przede wszystkim różnorodność aromatów ułatwia rzucenie palenia za pomocą e-papierosów. Aromaty odgrywają kluczową rolę, umożliwiając ludziom rzucenie palenia w sposób, który jest bardziej komfortowy. W przeciwieństwie do tradycyjnych substytutów, e-papierosy pozwalają byłym palaczom lepiej dostosować swoje doświadczenie do indywidualnych przyzwyczajeń, gustów i potrzeb. Ograniczenie byłych palaczy i osób próbujących rzucić palenie do bardzo wąskiego wyboru aromatów, a nawet wyłącznie do aromatu tytoniowego, byłoby absurdalne. Aromaty muszą pozostać dostępne w ramach regulowanych i kontrolowanych przepisów. Produkcja i sprzedaż e-liquidów przez profesjonalistów stanowi najlepszą gwarancję bezpieczeństwa dla użytkowników.

3.3. Dostęp do wapowania nie tylko w celach „lecniczych”

Jednym z powodów wysokiej skuteczności wapowania w walce z nałogiem palenia jest ich swobodna dostępność dla dorosłych, zwłaszcza w porównaniu z nikotynowymi substytutami, które wymagają recepty. Fakt, że e-papierosy są dostępne bez recepty, pozwala dotrzeć do palaczy, którzy nie są zaangażowani w proces rzucania palenia, np. z powodu niechęci i obaw przed wizytą u lekarza, odrzucenia stygmatyzacji oraz postaw wywołujących poczucie winy, a także z powodu ograniczonego dostępu do opieki medycznej. Dostępność e-papierosów bez recepty oznacza również, że mogą one prowadzić do przypadkowego zaprzestania palenia, gdyż wielu palaczy sięga po nie początkowo dla przyjemności, a nie z myślą o rzuceniu palenia. Wreszcie, utrzymanie sprzedaży e-papierosów bez recepty, przy jednoczesnym umożliwieniu dostępu na receptę – szczególnie dla e-liquidów o zawartości nikotyny powyżej 20 mg/ml – sprzyja efektowi odwrócenia uwagi, który może skierować potencjalnych palaczy w stronę mniej ryzykownej alternatywy, jaką jest wapowanie.

3.4. Zwiększenie realnej dostępności

Palacze powinni być zachęcani wszelkimi sposobami do przejścia na mniej szkodliwe alternatywy dla papierosów. Należy rozważyć bezpłatną dystrybucję zestawów startowych do wapowania przez osoby pracujące w terenie, a także dystrybucję bonów finansowych, aby zachęcić ludzi do przejścia na wapowanie. W szczególności należy ułatwić dostęp do wapowania osobom, które są najbardziej narażone pod względem ekonomicznym lub zdrowotnym. Poprawie praktycznej dostępności powinno towarzyszyć wsparcie behawioralne ze strony pracowników służby zdrowia oraz lokalnych i krajowych stowarzyszeń zaangażowanych w walkę z paleniem.

Priorytet 4. Poszerzanie wiedzy w sposób rzetelny

Chociaż badania w dziedzinie wapowania znacznie się rozwinęły i już pomogły uczynić je bezpieczniejszym, nadal istnieją całe obszary wiedzy, które należy rozbudować, ulepszyć lub zaktualizować, aby wapowanie było bardziej skuteczne i aby działania zarówno władz publicznych, jak i specjalistów w tej dziedzinie były oparte na dowodach. Tworzenie wiedzy ma fundamentalne znaczenie, podobnie jak skuteczne wykorzystanie dostępnej wiedzy.

4.1 Zachęcanie do badań publicznych

Jako najnowsze i najbardziej obiecujące narzędzie, wapowanie powinno być priorytetem w badaniach nad walką z nałogiem tytoniowym. Badania te powinny mieć charakter multidyscyplinarny i obejmować badania kliniczne, zdrowie publiczne oraz interwencyjne badania populacyjne. Nauki humanistyczne i społeczne – takie jak komunikacja, socjologia, nauki polityczne, marketing społeczny – również powinny mieć priorytet, ponieważ kwestie informacji i dezinformacji na temat wapowania mają fundamentalne znaczenie. Różnorodne działania władz publicznych na świecie powinny zachęcać do międzynarodowych porównań w celu uzyskania jednoznacznych wyników.

4.2 Wspieranie partnerstw publiczno-prywatnych

Koordinacja między badaniami prywatnymi a publicznymi powinna być wspierana i ustrukturyzowana, ponieważ tworzy solidniejszy ekosystem badawczy, sprzyjając postępowi naukowemu, innowacjom oraz opracowywaniu rozwiązań korzystnych dla społeczeństwa. Utworzenie klastrów publiczno-prywatnych przyniosłoby liczne korzyści. Taka współpraca pozwoliłaby na korzystanie z komplementarnych zasobów, ponieważ badania prywatne i publiczne często dysponują różnymi środkami, umiejętnościami i obszarami wiedzy specjalistycznej. Łącząc swoje mocne strony, mogą efektywniej wykorzystywać fundusze i infrastrukturę badawczą. Współpraca ta może także lepiej odpowiadać na potrzeby społeczne, łącząc wiedzę koncepcyjną i długofalową perspektywę sektora publicznego z elastycznymi zdolnościami sektora prywatnego w zakresie technik produkcji oraz dostosowywania się do zmieniających się praktyk użytkowników. Dzięki tej współpracy naukowcy mogą lepiej rozumieć konkretne problemy i dostosować swoje działania, by trafniej odpowiadać na aktualne wyzwania.

4.3. Uwzględnienie danych naukowych

Polityka publiczna w zakresie wapowania powinna być konsekwentnie oparta na podejściu opartym na dowodach. Zamiast podejmowania decyzji na podstawie intuicji lub przekonań, polityka oparta na dowodach bazuje na faktach i rzetelnych informacjach. Dowody, na których decydenci opierają swoje decyzje, muszą pochodzić z dogłębnych analiz i recenzowanych badań naukowych, co gwarantuje ich ważność i wiarygodność. Aby umożliwić krytyczną ocenę przez innych ekspertów oraz opinię publiczną, polityka oparta na dowodach wymaga przejrzystości co do pochodzenia źródeł oraz metodologii w procesie podejmowania decyzji publicznych. Taka polityka musi również cechować się elastycznością i umiejętnością dostosowywania się do nowych dowodów oraz zmieniających się okoliczności.

Priorytet 5. Właściwy nadzór nad sektorem

Coraz więcej restrykcyjnych środków jest opracowywanych i proponowanych w celu uregulowania wapowania. Regulacja wapowania jest bez wątpienia konieczna. Jednak ogólna tendencja tych regulacji do ograniczania wapowania jest nieakceptowalna, ponieważ zagraża celom zdrowia publicznego. Przepisy dotyczące wapowania, zarówno na poziomie krajowym, jak i europejskim, powinny zawsze opierać się na zasadach skuteczności i proporcjonalności. Obecnie emocje zbyt często biorą górę nad rozsądkiem.

5.1. Zapewnienie racjonalnych regulacji na wszystkich poziomach

Sensacyjne doniesienia mediów o wapowaniu wywierają presję na arenie politycznej, prowadząc do poszukiwania odpowiedzi, często jedynie symbolicznych. Jednak polityka o charakterze symbolicznym może mieć druzgocący wpływ na wizerunek wapowania, wzmacniając nieuzasadnione obawy. Nagłaśnianie i upolitycznianie tematu wapowania w mediach czasem skutkuje rozszerzeniem zakazów dla dorosłych, pod pretekstem ochrony nieletnich przed produktami, które i tak są dla nich zakazane. Ogólnie rzecz biorąc, sensacyjność wypiera pozytywne aspekty na rzecz wyolbrzymiania ryzyka, co prowadzi do niedoceniań zalet wapowania przez władze i wprowadzania nieuzasadnionych ograniczeń (np. zakaz jednorazowych e-papierosów z powodów zdrowotnych czy narzucenie jednolitych opakowań). Ustawodawcy i szerzej – decydenci publiczni – muszą pamiętać, że ich wybory nie powinny opierać się na presji mediów czy kalkulacjach politycznych, lecz na interesie publicznym i dowodach, po konsultacjach ze wszystkimi zainteresowanymi stronami.

Z drugiej strony, spokojniejsza atmosfera polityczna w Unii Europejskiej nie powinna prowadzić do zaniedbania tego tematu przez francuskie władze publiczne. Wapowanie jest przedmiotem ataków i dezinformacji wszędzie tam, gdzie to możliwe. Bardziej niż kiedykolwiek, francuskie władze muszą być czujne na rozwój sytuacji w UE i aktywnie działać na tym poziomie na rzecz wspierania wapowania oraz uwzględniania danych naukowych i dobra ogółu.

5.2. Dostosowanie przepisów do zmian w praktykach i produktach

Wapowanie jest praktyką konsumencką i jako taka regularnie ewoluuje. Wprowadzenie nowych produktów z tej branży, pojawienie się nowych graczy, mody użytkowników, wprowadzenie konkurencyjnych lub powiązanych produktów, komunikaty publiczne i przepisy oznaczają, że wapowanie jest stale ewoluującą praktyką. Dostosowanie wapowania do indywidualnych praktyk oraz kontekstów zbiorowych stanowi zaletę z punktu widzenia zdrowia publicznego, ale także potencjalne ryzyko. Dlatego konieczne jest stworzenie niezależnego systemu monitorowania wapowania oraz wprowadzenie klauzul rewizyjnych w każdej regulacji dotyczącej wapowania, gdzie obserwacja i ocena będą wyznaczać ewentualne dostosowania regulacyjne. Jednocześnie regularne dostosowywanie przepisów i norm nie powinno prowadzić do trwałej niestabilności, ponieważ osłabiłoby to ich stosowanie poprzez rozmycie komunikatów i ich zasadności.

5.3 Zagwarantowanie bezpieczeństwa prawnego i ekonomicznego francuskiego przemysłu

Branża wapowania to przykład francuskiej doskonałości. Znana jest na całym świecie jako przemysł tworzący wartość i miejsca pracy, a prowadzona w jej ramach działalność badawczo-rozwojowa wskazuje na zastosowania wykraczające daleko poza tradycyjne wapowanie. Istnieją poważne możliwości, na przykład w zakresie stosowania technik inhalacji, aby recepty na leki były mniej inwazyjne, bardziej skuteczne i mniej niebezpieczne dla zdrowia ludzi i zwierząt. Francuska branża wapowania wyróżnia się również etyką i dbałością o wysokie standardy. Odegrała aktywną rolę w różnych wysiłkach na rzecz standaryzacji wapowania, była proaktywna i konstruktywna w regulowaniu wapowania i zawsze wyróżniała się pragmatyczną współpracą z pracownikami służby zdrowia i organizacjami przeciwdziałającymi uzależnieniom, aby pomóc w poprawie walki z paleniem.

Niestety, ten francuski sektor jest obecnie osłabiany przez trzy czynniki: mnożenie się niewłaściwych inicjatyw regulacyjnych, niekorzystnych dla

wapowania; jego stopniowe wykluczanie z procesów decyzyjnych w sferze publicznej; oraz błędne utożsamianie go z przemysłem tytoniowym, mające na celu jego zdyskredytowanie. Aby nie narażać dalej francuskiej branży i nie osłabiać walki z nałogiem tytoniowym przez ustępowanie pola mniej etycznym graczom, należy uznać i promować wartości tej niezależnej branży, kontrolować jakość i bezpieczeństwo produktów wprowadzanych na rynek francuski oraz zadbać, aby organizacje zajmujące się walką z paleniem tytoniu zachowały integralność i nie nadużywały swoich statutów do zwalczania wapowania poprzez nieuczciwe procesy i kampanie dezinformacyjne przeciwko tej formie alternatywy dla palenia.

Priorytet 6. Zaangażowanie wszystkich istotnych stron

Sektor wapowania wpływa na relacje dyplomatyczne między krajami i zagraża znacznym interesom gospodarczym, zorganizowanym w potężne grupy nacisku. Włącza się również w obszar walki z paleniem tytoniu, który został częściowo przejęty przez tradycyjnych graczy, nacechowanych ideologią i przede wszystkim zakorzenionych w nawykach, które obecnie są oderwane od rzeczywistości i danych naukowych. W rezultacie francuska polityka antynikotynowa wydaje się już nie być dostatecznie ukierunkowana na osiągnięcie rezultatów ani prowadzona przez osoby najbardziej kompetentne do ich realizacji.

6.1. Wyraźne odróżnienie branży wapowania od branży tytoniowej

Dziś, podobnie jak w przeszłości, przemysł tytoniowy nieustannie mobilizuje swoje znaczne zasoby, aby przeciwdziałać politykom zdrowia publicznego mającym na celu ochronę społeczeństwa przed nałogiem tytoniowym. Wapowanie, ponieważ wspiera odejście od palenia, a nawet zniechęca do jego rozpoczęcia, zagraża sprzedaży przemysłu tytoniowego oraz korzyściom tych, którzy czerpią z niego pośrednie zyski. Dlatego przemysł tytoniowy stosuje różnorodne techniki, by zwalczać wapowanie: tworzy mylne zestawienia produktów tytoniu podgrzewanego z produktami do wapowania,

co podważa ich wiarygodność; powołuje struktury reprezentacyjne, które rzekomo bronią wapowania we Francji; lub domaga się, aby wobec produktów do wapowania stosowano takie same ograniczenia handlowe, jak wobec wyrobów tytoniowych, co ma na celu obniżenie ich atrakcyjności.

Francja, jako strona Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu (FCTC), uznaje „potrzebę zachowania czujności wobec możliwych wysiłków przemysłu tytoniowego mających na celu podważenie lub zniekształcenie wysiłków na rzecz ograniczenia użycia tytoniu oraz potrzebę bycia informowanym o działaniach przemysłu tytoniowego, które mają negatywny wpływ na wysiłki na rzecz ograniczenia użycia tytoniu”. Władze publiczne powinny zatem zachować szczególną czujność wobec strategii stosowanych przez przemysł tytoniowy w celu osłabienia wapowania. Powinny one jasno określić różnicę między tymi dwoma sektorami, dążyć do zachowania rentowności francuskiego sektora wapowania, wykluczyć producentów tytoniu i ich organizacje powiązane wprowadzone do sektora wapowania z jakiegokolwiek procesu konsultacji i odrzucić jakiekolwiek dostosowanie regulacji dotyczących produktów do wapowania do regulacji dotyczących tytoniu.

6.2. Zróznicowanie podmiotów uczestniczących w walce z paleniem tytoniu

Francuska polityka walki z paleniem jest formułowana przez niewielką grupę osób. Ponadto, stanowiska i inicjatywy publiczne dotyczące wapowania są dziś prawie wyłącznie kształtowane przez grupy i struktury, czasami publiczne, które ignorują lub ukrywają dane. Zaufanie, jakie decydenci publiczni pokładają w strukturach posiadających większe doświadczenie w strategii politycznej niż w zdrowiu publicznym, jest nie do przyjęcia w demokracji, gdzie szczerza konfrontacja opinii i danych powinna być zasadą. To ślepe zaufanie pokładane w samozwańczych ekspertach szkodzi również walce z paleniem tytoniu, o czym świadczy spadek wyników Francji w porównaniu do podobnych krajów. Dla dobra ogółu konieczne jest zerwanie z pozornym pluralizmem i przywrócenie nauki oraz różnorodności punktów widzenia w procesach decyzyjnych. Polityki publiczne dotyczące wapowania powinny być wynikiem szczerzej współpracy wszystkich podmiotów posiadających sprawdzoną wiedzę ekspercką lub wiedzę praktyczną, z

uwzględnieniem użytkowników wapowania i przedstawicieli branży, a także lekarzy praktyków, których codzienny kontakt z pacjentami sprzyja podejmowaniu właściwych decyzji.

6.3. Wymiar lokalny możliwości oferowanych przez wapowanie

Walka z paleniem tytoniu jest instytucjonalnie zbyt scentralizowana, aby była w pełni skuteczna. Działania podejmowane przez przedstawicieli państwa realizujących regionalne programy walki z paleniem (PRLT) nie zapewniają dostatecznego dostosowania do rzeczywistych potrzeb. Pandemia Covid pokazała, że skuteczność polityki zdrowia publicznego zależy od tego, czy podmioty lokalne mogą ją przekazać i dostosować do lokalnych uwarunkowań. Władze lokalne powinny być więc bardziej zachęcane do tworzenia programów zapobiegania paleniu i kampanii informacyjnych o wapowaniu, dostosowanych do specyfiki poszczególnych regionów (takich jak obszary miejskie, przygraniczne, o wysokiej koncentracji ubóstwa), w tym do określenia grup docelowych i narzędzi do rzucania palenia. Programy te powinny być opracowywane i wdrażane w ścisłej współpracy z lokalnymi pracownikami służby zdrowia, lokalnymi stowarzyszeniami antynikotynowymi i lokalnymi przedstawicielami branży wapowania.

Wniosek: wapowanie wyjątkową szansą dla Francji

Dezinformacja na temat wapowania doprowadziła do tego, że jest ono niedostatecznie wykorzystywane i, co gorsza, zagrożone. Zagrożone jest nie tylko zdrowie milionów waperów, którzy ograniczyli lub wyeliminowali palenie dzięki wapowaniu, ale także sektor gospodarki tworzący dobrobyt. Pod wieloma względami brak poparcia dla wapowania jest teraz bardziej kwestią obskurantyzmu niż rozsądku. Jest to tym bardziej godne ubolewania, biorąc pod uwagę wyjątkowy potencjał Francji w dziedzinie wapowania.

Francuski niezależny sektor wapowania od dawna aktywnie działa na rzecz zagwarantowania odpowiedzialnego wapowania, proponując standardy regulujące wapowanie i gwarantujące bezpieczeństwo produktów. Francuski sektor wapowania zawsze starał się również współpracować z pracownikami służby zdrowia, aby jak najlepiej przyczynić się do walki z paleniem. Dziś reputacja Francji w dziedzinie waporyzacji jest porównywalna do tej, jaką cieszą się inne sektory, które ugruntowały wizerunek doskonałości Francji na arenie międzynarodowej. Co więcej, cały sektor jest dobrze zorganizowany – od konsumentów, przez dystrybutorów, po producentów. Branża jest gotowa działać bardziej efektywnie i na większą skalę dla dobra wszystkich, gdy tylko uzyska zgodę władz publicznych.

Zamiast atakować, rozsądniej byłoby w interesie ogólnym utorować drogę. Waperzy dobrze to odczytali, masowo mobilizując się w ramach akcji *Merci la vape*. Wielkie podziękowania dla nich.

Załącznik: Podsumowanie ankiety *Merci la vape*

Poniższy dokument został opublikowany w listopadzie 2023 r. z okazji Miesiąca bez tytoniu. Podsumowuje on dane zebrane za pomocą kwestionariusza w okresie czterech miesięcy (od 31 maja 2023 r. do 30 września 2023 r.) od osób, które podpisały petycję *Merci la vape* w internecie.

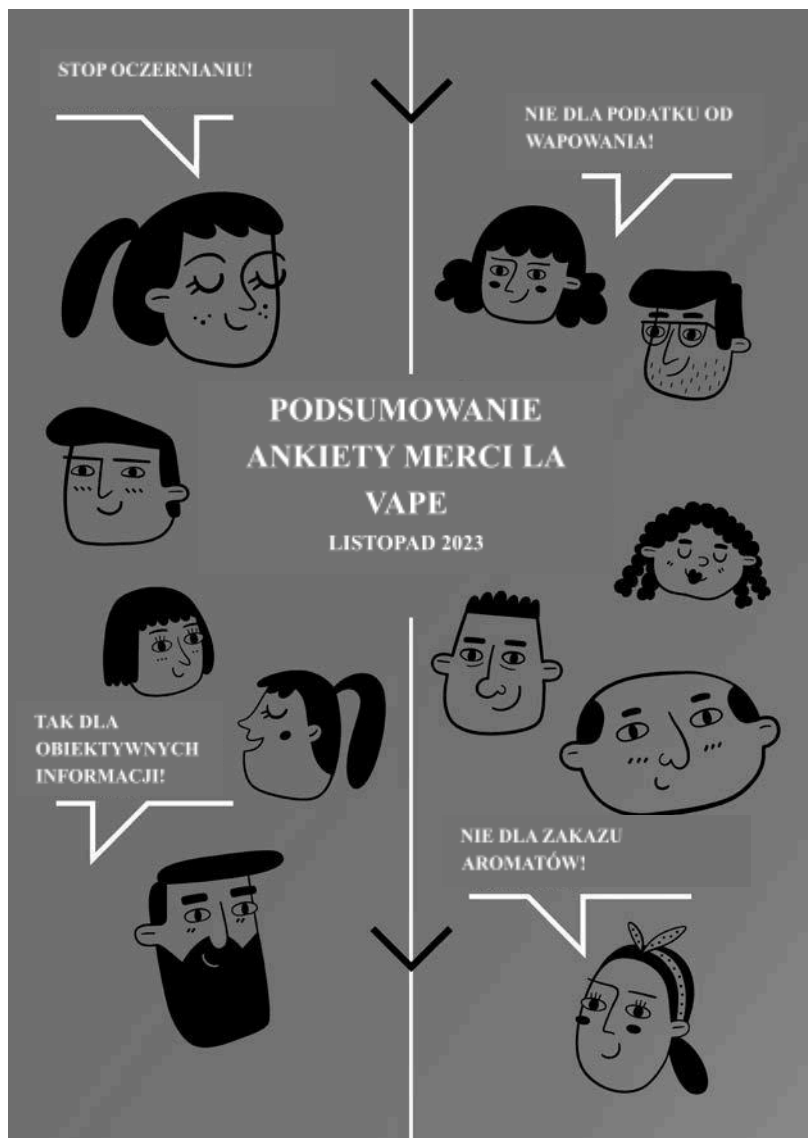
Kwestionariusz składał się z 18 pytań z pojedynczymi lub wielokrotnymi odpowiedziami oraz końcowego komentarza. Osoby, które podpisały petycję, mogły nie udzielić odpowiedzi na pytania zawarte w kwestionariuszu. W momencie zakończenia badania większość z tych osób, tj. 38 265, zdecydowała się wziąć udział w ankiecie. Jest to obecnie największe badanie dotyczące wapowania, jakie kiedykolwiek przeprowadzono we Francji.

Metodologia badania została szczegółowo opisana na końcu rozdziału przedstawiającego kontekst niniejszej białej książki.

Zapoznaj się z oryginalnym dokumentem

<https://www.sovape.fr/wp-content/uploads/2023/11/SYNTHESEenquete-Merci-la-vape-2311.pdf>

Stowarzyszenia AIDUCE, SOVAPE, LA VAPE DU COEUR i FIVAPE, każde w swojej dziedzinie, walczą z nalogiem palenia. Opowiadają się za redukcją szkód – humanitarnym podejściem, które cieszy się poparciem użytkowników. Nie mają żadnych powiązań z przemysłem tytoniowym, co jest zapisane w ich statutach i potwierdzone przez ich działania.

AIDUCE:

Misją AIDUCE jest reprezentowanie i obrona konsumentów waporyzatorów osobistych, bardziej znanych jako papierosy elektroniczne. Organizacja wspiera różnorodność tych produktów i ich potencjał rozwoju, promuje ich swobodne i odpowiedzialne użytkowanie oraz współpracuje z krajowymi i międzynarodowymi instytucjami normalizacyjnymi, aby zapewnić konsumentom wybór bezpiecznych produktów.
www.aiduce.org

SOVAPE:

Stowarzyszenie SOVAPE jest zaangażowane w promowanie redukcji szkód i zagrożeń z związanych z paleniem. Jego misją jest monitorowanie informacji, polityki zdrowia publicznego i publikacji naukowych.
www.sovape.fr

LA VAPE DU COEUR:

La Vape Du Cœur, stowarzyszenie non-profit zgodnie z ustawą z 1901 r., uznane za organizację pożytku publicznego, aktywnie działa na rzecz redukcji szkód związanych z paleniem tytoniu. Celem organizacji jest pomoc osobom dorosłym znajdującym się w trudnej sytuacji poprzez rozdawanie darmowych produktów do wapowania (e-waporyzatory osobiste, e-liquidy i akcesoria). La Vape Du Cœur współpracuje na co dzień z ponad 200 placówkami służby zdrowia.
www.lavape-ducoeur.fr

FIVAPE:

Fédération Interprofessionnelle de la Vape (FIVAPE) zrzesza wszystkich graczy w branży wapowania we Francji, od producentów po dystrybutorów. 800 członków federacji nie ma żadnych powiązań z przemysłem tytoniowym i odpowiada za 70% działalności tego sektora we Francji: jest to organizacja specjalizująca się w redukcji szkód i jeden z wiodących francuskich graczy zajmujących się zdrowiem publicznym w tej dziedzinie.
www.fivape.org

KONTEKST

Inicjatywa **MERCI LA VAPE**, mająca na celu oddanie głosu użytkownikom e-papierosów, została zainaugurowana 31 maja 2023 r., w Światowy Dzień Bez Tytoniu, przez stowarzyszenia **AIDUCE, SOVAPE, VAPE DU COEUR i FIVAPE**. Zaledwie pięć miesięcy po jej rozpoczęciu „Miesiąc bez tytoniu” jest okazją do nagłośnienia pierwszych wyników wyjątkowej mobilizacji waperów.

Ponad 65 000 osób podpisało już petycję w obronie e-papierosów, **sprzeciwiając się zakazowi aromatów, dodatkowym podatkom i oczernianiu**. Petycja ta do końca trwania kampanii najpewniej zgromadzi imponujące 100 000 podpisów.

Prawie 40 000 waperów odpowiedziało na kwestionariusz mający na celu uzyskanie dodatkowych informacji na temat ich praktyk, opinii i skutków wapowania. Ankieta ta, którą zakończono pod koniec września 2023 r. w celu analizy danych, stanowi dziś największe badanie dotyczące e-papierosów, jakie kiedykolwiek przeprowadzono we Francji.

Dowody i liczby nie pozostawiają wątpliwości: e-papierosy ratują życie.

ALERT ZDROWOTNY

Ta pierwsza synteza wyników badania **MERCI LA VAPE** powinna skłonić władze publiczne do refleksji nad znacznymi zagrożeniami zdrowotnymi wynikającymi z ciągłego oczerniania i dezinformacji na temat wapowania, a także z planów nałożenia dodatkowych podatków na produkty i zakazu aromatów.

40 000
RESPONDENTÓW!

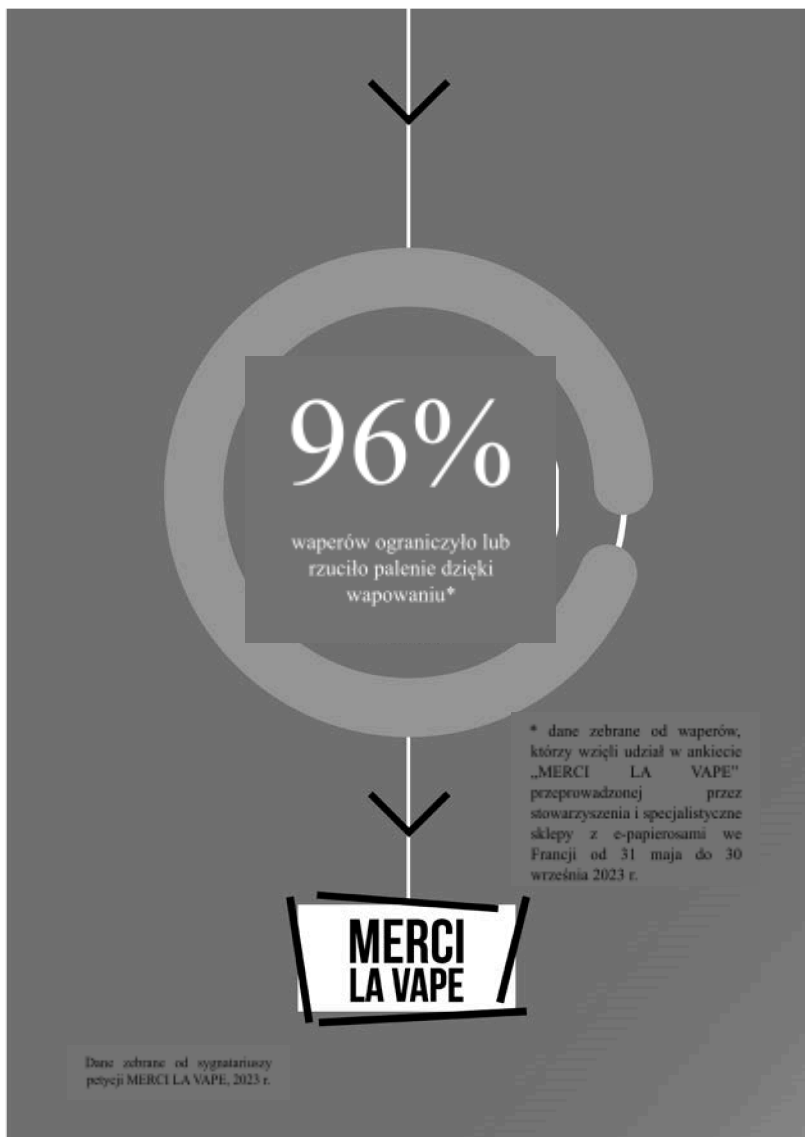
[Sprzedaż nieletnim jest zabroniona]

KOBIETY

MĘŻCZYŹNI

Osobiste doświadczenie
„Wapuję już od 13 lat, natychmiast rzuciłem palenie, mimo wielu niepowodzeń z tradycyjnymi i oficjalnie uznanymi metodami.”

E-papierosy to najskuteczniejszy sposób na ograniczenie palenia, co potwierdza w szczególności metaanaliza Cochrane, wrzesień 2023 r.

Osobiste doświadczenie
E-papierosy o smaku tytoniu sprawiają, że mam ochotę zapalić papierosa. Inne smaki odwołują mnie od chęci sięgnięcia po tytoń. To przecież logiczne.”

Aromaty zwiększają skuteczność e-papierosów w rzucaniu palenia i zniechęcają młodych ludzi do tytoniu. Potwierdzone m.in. w *Journal of the American Medical Association*, czerwiec 2020

Osobiste doświadczenie
„Porównanie konsekwencji zdrowotnych palenia tytoniu z konsekwencjami wapowania powinno wystarczyć, aby ukierunkować działania publiczne oraz wypowiedzi lekarzy. Niestety tak się nie dzieje”.

Niektóre organy zdrowia publicznego prowadzą antywapingową narrację bez podstaw naukowych, podobnie jak większość mediów. Potwierdzone m.in. w *Nicotine & Tobacco Research*, sierpień 2018.

Osobiste doświadczenie
„Podatki od e-papierosów powinny zostać obniżone.”

Palenie papierosów jest częstsze wśród osób o niskich dochodach. Podnoszenie kosztów wapowania zniechęciłoby tę grupę do sięgania po e-papierosy i utwierdziłoby ją w nalogu tytoniowym. Na ten problem zwrócił uwagę Royal College of Physicians już w kwietniu 2016 r.

E-PAPIEROSY RATUJĄ ŻYCIE!

Blisko 40 000 waperów wypowiada się na temat swoich doświadczeń.

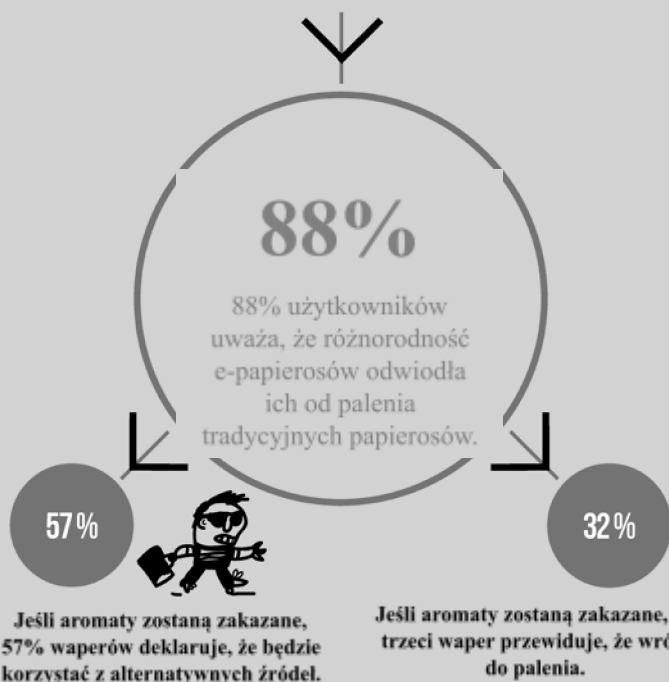
Wyniki te potwierdzają całość dostępnych danych naukowych i niosą za sobą wezwanie do położenia kresu przestarzałej polityce władz francuskich, aby skutecznie walczyć z nałogiem palenia.

**MERC
LA VAPE**

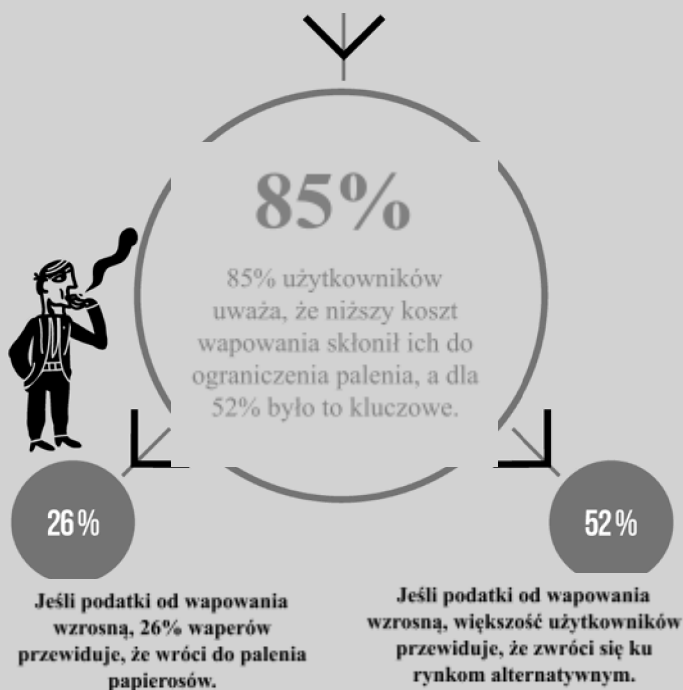
Dane zebrane od sygnatariuszy
petycji MERC LA VAPE, 2023 r.

NIE DLA ZAKAZU AROMATÓW!

Dane zebrane od sygnatariuszy
pytacji MERCI LA VAPE, 2023 r.

NIE DLA PODATKU OD WAPOWANIA!

TAK DLA OBIEKTYWNYCH INFORMACJI!

Dane zebrane od sygnatariuszy
petycji MERCI LA VAPE, 2023 r.

↓

**PRZEŚLEDŹMY W
TRZECH KROKACH
PRAWDOPODOBNA
DROGĘ DWOJGA
PALACZY**

Elisabeth

i

Aureliena

↓

**KTÓRZY DECYDUJĄ
SIĘ PRÓBOWAĆ
RZUCIĆ PALENIE Z
OKAZJI MIESIĄCA
BEZ TYTONIU.
DROGA TA JEST
PEŁNA PRZESZKÓW,
ALE TAKŻE
NADZIEL...**

↓

„STOP OCZERNIANI U!

8 na 10 Francuzów nie wie, że wapowanie jest
znacznie mniej ryzykowne niż palenie
papierosów.

Le dénigrement doit cesser.
Il décourage les vapoteurs
et les fumeurs qui y trouveraient
leur solution antitabac.

**MERCI
LA VAPE**

Początek Miesiąca bez tytoniu:

Elisabeth i Aurélien chcą ograniczyć palenie
i rozważają sięgnięcie w tym celu po
e-papierosy.

Aurélien zapoznaje się z informacjami rozpowszechnianymi przez francuskie organy ds. Zdrowia oraz niektóre organizacje walczące z paleniem, które wywierają na nie presję.

Aurélien boi się
wapowania.

Zniechęcony
Aurélien
rezygnuje z planu
rzucenia palenia.

Aurélien sięga
po substytuty
nikotynowe
zalecane przez
władze.

Dane naukowe
pokazują, że Aurélien
ma znacznie mniejsze
szanse na rzucenie
palenia niż Elisabeth.

Elisabeth konsultuje się z bliskimi, pracownikami medycznymi, specjalistami od e-papierosów oraz zapoznaje się z branżowymi stronami internetowymi oraz z opiniami zagranicznych organów ds. zdrowia.

Elisabeth sięga po e-papierosy, wybierając urządzenie, aromat i poziom nikotyny dostosowane do swoich nawyków, korzystając z porad pracowników medycznych i specjalistów od e-papierosów.

Elisabeth ma duże szanse
na sukces, co potwierdzają
wyniki badania MERCI LA
VAPE, a także dane
naukowe.

LICZBY MÓWIĄ SAME ZA SIEBIE

72%

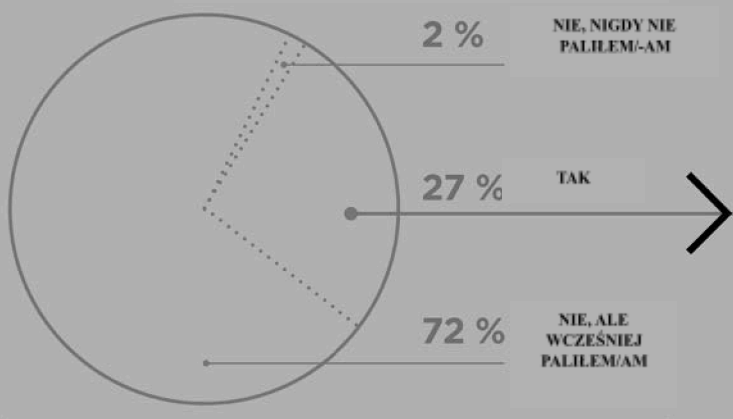
RESPONDENTÓW
UŻYWAJĄCYCH
E-PAPIEROSÓW RZUCIŁO
PALENIE

97%

PRAWIE WSZYSCY, KTÓRZY
RZUCILI PALENIE, UWAŻAJĄ, ŻE
E-PAPIEROSY IM W TYM
POMOGŁY

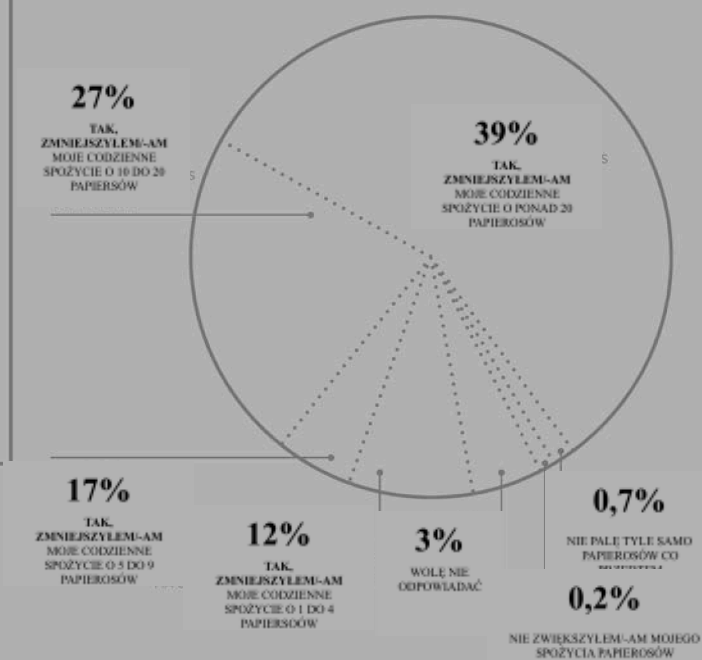
OTRZYMANE ODPOWIEDZI: 3783

Czy na chwilę
przeprowadzania tej
ankiety pali Pan/Pani?

Czy zmniejszył(a) Pan/Pani spożycie papierosów od momentu rozpoczęcia wapowania?

PYTANIE ZADANE RESPONDENTOM, KTÓRZY UŻYWAJĄ
E-PAPIEROSÓW I PALĄ NA CHWILĘ PRZEPROWADZANIA
(5011 z 742 PERSONNELS) (ŁĄCZNIE 9 742 OSOBY)

Dane zebrane od sygnatariuszy
petycji MERCI LA VAPE, 2023 r.

NIE DLA ZAKAZU AROMATÓW

Skazanie byłych palaczy wyłącznie na smak tytoniu jest absurdalne – to właśnie różnorodność smaków ułatwia rzucenie palenia.

Dowód: 95% waperów używa przynajmniej jednego innego aromatu.

Aromaty powinny pozostać dostępne w regulowanych i kontrolowanych ramach.

Produkcja e-liquidów i ich sprzedaż przez profesjonalistów zapewnia najlepsze gwarancje kontroli bezpieczeństwa użytkowników.

Jakiś czas po zakończeniu Miesiąca bez tytoniu:

**Rząd podejmuje decyzję o zakazie stosowania
aromatów w e-papierosach.**

Podobnie jak 9 na 10 waperów Elisabeth wybrała jeden z wielu smaków innych niż tytoń. Różnorodność aromatów pomaga jej znaleźć taki, który sprawia, że rzucanie palenia staje się przyjemnością i odwraca jej uwagę od smaku tytoniu. W braku tej możliwości statystycznie:

Elisabeth zwróci się ku alternatywnym źródłom zaopatrzenia oferującym produkty, które nie są ani bezpieczne, ani kontrolowane.

Zniechęcona Elisabeth zacznie ponownie palić lub będzie palić więcej.

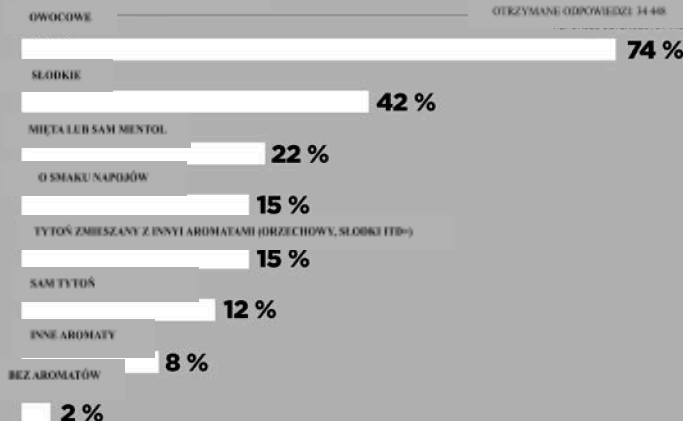
Elisabeth ponownie będzie narażać swoje zdrowie na niebezpieczeństwo.

LICZBY MÓWIĄ SAME ZA SIEBIE

Jakich smaków aromatów do e-papierosów Pan/Pani używa?

ODSETEK WSZYSTKICH ODPOWIEDZI

OTRZYMANE ODPOWIEDZI: 34 408

11%

BARDOZO NIEWIELKA
LĄCZBA
WAPERÓW UŻYWA
AROMATU
TYTONIOWEGO

88%

DLA PRZYTLACZAJĄCEJ
WIEKSZOŚCI ISTNIENIE
SMAKÓW INNYCH NIŻ
TYTONIOWY BYŁO KLUCZOWE
W PRZEJŚCIU NA E-PAPIEROSY

32%

GDYBY DOZWOLONY BYŁ TYLKO
SMAK TYTONIU, DWA KAZY WIĘCEJ
WAPERÓW ZACZĘŁOBY PONOWNIE
PALIC

...ZAMIAST PALIC E-PAPIEROSY O
TYM SAMYM SMAKU

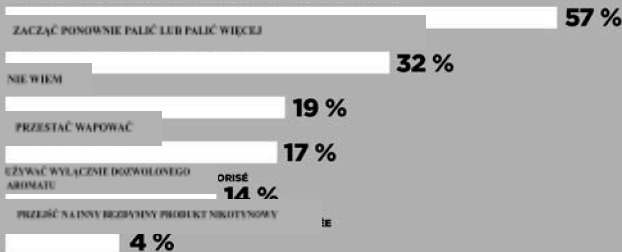
14%

MOŻNA ZAZNACZYĆ KILKA ODPOWIEDZI

Jeśli w przyszłości jedynym dozwołonym aromatem byłby „tytoń”,

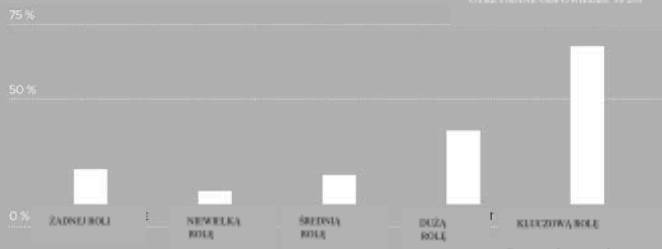
Otrzymane odpowiedzi: 36 283

ZWRÓCIĆ SIĘ KU ALTERNATYWNYM ŹRÓŁŁOM, ABY ZDOBYĆ AROMATY

Jaką rolę odegrały aromaty e-papierosów inne niż „tytoń” w Pana/Pani procesie rzucania palenia?

OTRZYMANE ODPOWIEDZI: 36 283

Dane zebrane od sygnatariuszy
przysięgi MERCI LA VAPE, 2023 r.

NIE DLA PODATKÓW

Pobieranie zawyżonych opłat za urządzenie, które pomaga ludziom rzucić palenie, jest krzywdzące.

Ani substytuty nikotyny, ani leki, ani hipnoza, ani aurikuloterapia, ani metody znachorskie nie są obciążone wysokimi narzutami.

Podatki nie powinny stanowić bariery dla wapowania.

Należy obniżyć podatek VAT związany z wapowaniem do 5,5%.

Ułatwiłoby to dostęp do tego rozwiązania dla grup znajdujących się w najbardziej niekorzystnej sytuacji, które są zarazem najbardziej dotknięte

serait ainsi facilité.

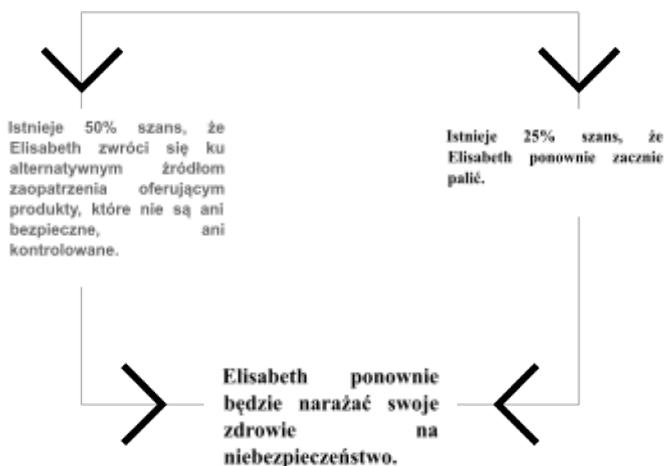

Jakiś czas po zakończeniu Miesiąca bez tytoniu:

Rząd decyduje się na nałożenie dodatkowego podatku na produkty do wapowania.

Elisabeth jest zmartwiona, podobnie jak większość palaczy w dzisiejszych czasach ma niskie dochody, co było jednym z powodów, dla których zdecydowała się rzucić palenie przy pomocy e-papierosów.

Données recueillies auprès des signataires de la pétition MERCI LA VAPE, 2023.

LICZBY MÓWIĄ SAME ZA SIEBIE

Jaką rolę odegrał koszt wapowania w Państwa procesie rzucania palenia?

OTRZYMANE ODPOWIEDZI: 25 506

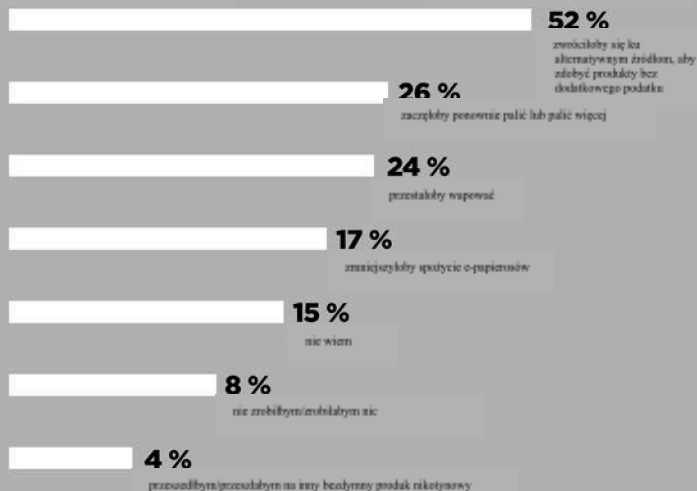
85 %

ZNACZNA WIĘKSZOŚĆ
WAPERÓW BĘDĄCYCH
BYŁYMI PALACZAMI
ZACZĘŁA WAPOWAĆ ZE
WZGLĘDU NA NIŻSZY
KOSZT

Gdyby dodatkowy podatek spowodował podwojenie ceny e-liquidów, co planuje Pan/Pani zrobić?

MOŻNA ZAZNACZYĆ KILKA ODPOWIEDZI

OTRZYMANE ODPOWIEDZI: 25 908

OTRZYMANE ODPOWIEDZI: 25 908

26 %

DODATKOWY PODATEK NA PRODUKTY DO WAPOWANIA SPOWODOWAŁBY ZWIĘKSZENIE SPOŻYCIA TYTONIU LUB POWRÓT DO NAŁOGU PALENIA U ZNACZNEJ LICZBY WAPERÓW

52 %

ZWRÓCIŁOBY SIĘ KU ALTERNATYWNYM ŹRÓDŁOM, ABY ZDOBYĆ PRODUKTY BEZ DODATKOWEGO PODATKU

Données recueillies auprès des signataires de la pétition MERCI LA VAPE, 2023.

STOP DEZINFORMACJI

Społeczeństwo ma prawo do rzetelnych, jasnych i odpowiednich informacji na temat wapowania. Wdrażanie pragmatycznej polityki zdrowia publicznego ukierunkowanej na zwalczanie palenia tytoniu idzie w parze z odpowiedzialnym informowaniem. W obliczu powszechności palenia tytoniu, które co roku we Francji zabija przedwcześnie 75 000 osób, **wapowanie nie jest problemem, lecz rozwiązaniem**. Każdy powinien mieć swobodę wyboru własnego sposobu rzucenia palenia, a jeśli tego chce, powinien mieć możliwość wapowania bez przeszkód.

9 791041 552351

Le public a le droit à une information loyale, claire et appropriée sur le vapotage. La mise en œuvre d'une politique de santé publique pragmatique contre le tabagisme va de pair avec une information responsable.

Face au fléau du tabagisme qui tue prématurément 75 000 personnes chaque année en France, la vape n'est pas un problème, c'est une solution.

Pour arrêter de fumer, chacun doit rester libre de choisir son ISBN chemin, et s'il le veut, pouvoir choisir le vapotage sans entrave.

Je suis contre la suppression des arômes, je suis contre les taxes, je souhaite que cessent le dénigrement et la désinformation sur le vapotage.

Extrait du texte de la pétition **MERCI LA VAPE** soutenue par près de 100 000 citoyens.

#sovape

